

*riznice
znanja i mudrosti*

Amir I. Smajić

KNJIGA

1

Naslov knjige:

Riznice znanja i mudrosti
- knjiga 1 -

Priredio:

Amir I. Smajić

Izdavač:

U.G. „Kutubhana“

Urednik:

Safer Grbić

Dizajn korice:

Edis Smajić

Šerijatska recenzija:

Midhat Bašić
Adnan Fetić

Štampa:

Amos Graf d.o.o.

Izdanje:

Prvo, 1438./2017.

Tiraž:

300 primjeraka

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Nacionalna i univerzitetska biblioteka
Bosne i Hercegovine, Sarajevo

28-29

RIZNICE znanja i mudrosti. Knj. 1 / [priredio] Amir I. Smajić. -
Sarajevo : Kutubhana, 2017. - 149 str. ; 18 cm

Bibliografija i druge bilješke uz tekst.

ISBN 978-9926-8192-0-0

COBISS.BH-ID 24301062

Amir I. Smajić

RIZNICE
znanja i mudrosti
- knjiga 1 -

Sarajevo, 1438 h. god. / 2017 god.

U ime Allaha, Svemilosnog, Milostivog!

Potpuna zahvala pripada Allahu, Gospodaru svih svjetova, a salavate i selame donosimo na Allahovog poslanika Muhammeda, njegovu časnu porodicu i sve plemenite ashabe.

Najvrijednije na što musliman može potrošiti svoje dragocjeno vrijeme je izučavanje šerijatskog-vjerskog znanja. To je znanje o Allahu, dželle šanuh, Njegovom Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, i dini-islam, i ono ga, Allahovim htijenjem, približava Džennetu, a udaljava od džehennemske vatre.¹

Izrazito je mnogo pisanih djela koja su islamski učenjaci kroz historiju ostavili iza sebe u naslijeđe ummetu. Dakle, pisali su o svim islamskim disciplinama i naukama koristeći razne načine i metode. Znanje su neumorno crpili iz časnih kur'anskih ajeta, plemenitih hadisa Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, upute prvih i odabranih

¹ O vrijednostima i vrlinama šerijatskog znanja i učenjaka opširnije smo govorili u djelu „*Uči, plemenit je Gospodar tvoj*“.

generacija ummeta² i govora iskrene i odabrane uleme.

Mi muslimani s pravom se možemo ponositi i hvaliti našom bogatom književnom tradicijom i naučnom ostavštinom. Zapravo, blago koje posjeduje islamska biblioteka zasigurno ne posjeduje niti jedna druga biblioteka na dunjaluku. Međutim, na veliku žalost, to blago već vijekovima je na jedan način zatrpano, zagubljeno, zanemareno i zaboravljeno udaljavanjem muslimana od znanja i učenih ljudi. Bolna je činjenica da većina muslimana nije ni svjesna tog našeg blaga, koliko vrijedi i od kolike je bitnosti po njih kada je posrijedi ispravno i izvorno razumijevanje vjere.

Činjenica je da živimo u vremenu niskih i poprilično osiromašenih ambicija, kada je malo onih koji se druže s knjigom i učenim ljudima, pa je nužno svo to ogromno znanje na neki način približiti i pojednostaviti običnom narodu. U tom smislu, listajući i čitajući spomenutu literaturu, izdvajao sam, bilježio i publikovao korisne citate,

² Misli se na prve tri odabrane generacije islamskog ummeta koje je pohvalio Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, u hadisu rekavši: „*Najbolja od svih generacija je moja generacija, zatim oni koji slijede, a zatim oni koji njih slijede.*“ (Buhari, br. 2652; Muslim, br. 2533)

savjete i mudrosti koji bi me posebno dojmili i na mene ostavili pozitivan utjecaj. Vremenom se javila ideja da se svi ti citati objedine i saberu na jedno mjesto radi veće koristi i lakšeg pristupa. I evo, zahvaljujući Allahu, to je rezultiralo zbirkom mudrih izreka i korisnih citata koju sam naslovio: *Riznice znanja i mudrosti*.

Ovo djelo predstavlja početak prikaza, u kratkim citatima, onog dijela znanja i mudrosti kojeg su iza sebe ostavili velikani islama, a zbog neophodnosti za istim u svakodnevnom životu muslimana; naročito u današnjem vremenu – vremenu smutnji i iskušenja.

Sabrani citati su tek knjiga prva, od onoga što slijedi, inšallahu te'ala. Svaki nastavak sadrži 333 korisna citata. U djelu neće biti spominjani hadisi Allahovog Posanika, sallallahu alejhi ve sellem, zato što su dostupni i pristupačni u drugim zasebnim djelima. Dakle, navođeni su samo govori i citati ashaba i onih koji su došli nakon njih od učenjaka i velikana. Svi učenjaci, čiji citati su spomenuti u ovoj zbirci, preselili su na Ahiret³, da im se Allah smiluje i podari im visoke džennetske deredže.

³ Abdullah b. Mes'ud, radijallahu anhu, bi govorio: „Onaj ko želi da se na nekoga ugleda, neka se ugleda na onog ko je umro jer za živog nije

Cijenjeni čitaocce, davno je rečeno: „*Mudrost je izgubljena stvar vjernika, pa gdje god da je nađe, on je uzme.*“⁴ – pa se nadam da ćeš pronaći svoju mudrost čitajući i listajući ovo djelo.

Dragi brate i sestro, naši ispravni prethodnici imali su običaj kazivati: „*Nema bolje hedije (poklona) od mudre izreke koju pokloniš svome bratu u vjeri.*“⁵ – pa evo, ovo je moj skromni poklon vama.

Ebān b. Sulejm, rhm, je rekao: „*Mudra izreka od tvog brata koju ti pokloni je bolja od imetka kojeg ti dadne. Imetak te udalji od dobra, a mudrost te uputi na Pravi put.*“⁶

sigurno da će se sačuvati upadanja u smutnje.“ (Lālekāi, Šerbu usūli 'iatikād, br. 130)

⁴ Ova izreka prenosi se u pojedinim predajama kao govor Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, ali sve te predaje nisu vjerodostojne, nego izrazito slabe. Ispravno je da je to govor nekih učenjaka iz prvih generacija. Vjerodostojno se prenosi od Se'ida b. Ebi Burde, rhm, da je rekao: „*Govorilo se da je mudrost izgubljena stvar mu'mina...*“ (Ibn Ebi Šejbe, *El-Musannef*, br. 35681). Iz ove predaje se da zaključiti da je izreka bila rasprostranjena među prvim generacijama, jer Se'id kaže: „*Govorilo se...*“, tj. u njihovom vremenu, a on je bio unuk plemenitog ashaba Ebu Musāa el-Eš'arija, a Allah najbolje zna.

⁵ Dārimi, br. 363.

⁶ Ibn Abdil-Berr, *Džāmi'u bejānil-'ilmi ve fadlih*, 1/221.

Amir b. Šurāhil eš-Ša'bi, rhm, kaže: „Kada bi čovjek otputovao od kraja Šāma do kraja Jemena kako bi zapamtio samo jednu mudru izreku, njegovo putovanje ne bi bilo uzaludno.“⁷

Molim Uzvišenog Allaha da učini ovaj skromni trud iskrenim, samo radi Njegovog Plemenitog lica i zadovoljstva, te da njime okoristi muslimane!

Amir I. Smajić

Medina, 9. ramažan, 1438. h. god

am.ibr.sm@gmail.com

⁷ Ebu Nu'ajm, *Hišjetul-evlija*, 4/313; Ibn Abdil-Berr, *Džāmi'u bejanil-'ilmi ve fadlih*, 1/335.

❧ EDEB PRIJE ZNANJA ❧

Imam Malik b. Enes, rhm, obratio se jednom mladiću od Kurejšija (koji je bio početnik u znanju) rekavši mu: „*O sine brata mog, nauči edeb prije nego što počneš učiti šerijatsko znanje!*“⁸

❧ PONOS JE U ISLAMU ❧

Omer b. el-Hattab, radijallahu anhu, kada je kao halifa otišao u Šām, nakon njegovog osvojenja, u doček mu je izašla muslimanska vojska. On je bio u izāru, na nogama je imao mestve, a na glavi turban. Svoju devu (jahalicu) vodio je za uzde gacajući nogama po vodi. Kada su ga vidjeli u takvom stanju, začuđeno mu rekoše: „*O Vodo pravovjernih, u susret ti dolazi čitava vojska i komandanti iz Šāma, a ti ih susrećeš u takvom stanju!?*“ Omer im na to odgovori: „*Mi smo, zaista, narod kojeg je Allah, dželle šanuhu, uzdigao islamom i nećemo tražiti ponos osim u islamu!*“ U drugom rivajetu navodi se da je rekao: „*Mi smo bili najponiženiji narod, pa nas je Allah uzdigao islamom i*

⁸ Ebu Nu'ajm, *Hiljetul-evlija*, 6/330.

*kada god budemo tražili ponos mimo onog s čime nas je Allah uzdigao, opet će nas Allah ponižiti!*⁹

❧ SLIJEDI ASHABE ❧

Huzejfe b. el-Jemān, radijallahu anhu, je rekao: „*Svaki ibādet kojeg nisu praktikovali ashabi Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem, nemojte ga ni vi praktikovati jer prvi (ashabi) nisu ostavili potonjim generacijama ništa, a da ih nisu u tome pretekli. Zato, bojte se Allaha, o karije (učenjaci) i slijedite put onih prije vas.*“¹⁰

❧ DOVI SAMO ALLAHU ❧

Šejhul-islam Ibn Tejmije, rhm, kaže: „*Onaj ko uzme meleke i poslanike za posrednike u dovama; na njih se oslanja i od njih traži pribavljanje koristi i otklanjanje nedaća, kao npr. da traži oprost grijeha, uputu, olakšanje u nedaćama, utoljenje gladi i slično, takav je nevjernik po konsenzusu svih muslimana.*“¹¹

⁹ Ibn Ebi Šejbe, *El-Musannef*, 7/10; Hakim, *El-Mustedrek*, 1/130; Hennād, *Ez-Zuhd*, 2/417.

¹⁰ Ebu Davud, *Ez-Zuhd*, br. 280.

¹¹ *Medžmu'ul-fetāvā*, 1/124.

❧ ŠTETNOST POPULARNOSTI ❧

Fudajl b. Ijjād, rhm, bi govorio: „*Ako si u stanju da budeš nepoznat među ljudima, onda tako i uradi jer ništa ti ne šteti ukoliko te ljudi ne hvale, kao što ti ne šteti ni ukoliko te ljudi kude, a Allah te hvati.*“⁴²

Ejjub es-Sehtijāni, rhm, je rekao: „*Nikada iskren rob nije volio da bude poznat među ljudima!*“⁴³

Sulejman el-E'ameš, rhm, je rekao: „*Ibrahim en-Neba'i izbjegavao je popularnost. Nikada se ne bi naslanjao na stub*¹⁴. *Kada bi bio upitan o nekom pitanju odgovarao bi samo na ono o čemu je upitan. Ja bih mu rekao: 'Pa zašto mu nisi rekao još to i to?', a on bi odgovorio: 'Nije me o tome pitao!'*“⁴⁵

Od Ukbe b. Muslima, rhm, prenosi se da je rekao: „*Drži predavanje jednom čovjeku ili dvojici ili trojici ili pak četverici, a ako se poveća broj u balki, onda ušuti – ili je rekao: - onda ustani i idi.*“⁴⁶

¹² Ebu Nu'ajm, *Hiljetul-evlija*, 3/7.

¹³ Zehebi, *Sijeru e'alāmin-nubela*, 2/626.

¹⁴ Tj. na stub u džamiji da drži predavanje.

¹⁵ Ebū Nu'ajm, *Hiljetul-evlija*, 2/89.

¹⁶ Ibnul-Mubārek, *Kitabur-Rekāik*, str. 27.

❧ KADA ŽURBA NIJE OD ŠEJTANA? ❧

Hātīm el-Esamm, rhm, navodi: „Kažē se da je žurba od šejtana osim u pet stvari: da se nahrani gost kada dode u posjetu, da se pripremi mejjit za dženažu kada umre, da se uda djevojka kada postane punoljetna, da se vrati dug kada istekne određeni rok i da se pokaje od grijeha kada se učini.“¹⁷

❧ A ŠTA JE NAS SPRIJEČILO? ❧

Od Halida b. Velida, radijallahu anhu, prenosi se da je rekao: "Borba na Allahovom putu spriječila me je da naučim više Kur'ana napamet!"¹⁸

❧ MEDICINA U POLA AJETA ❧

Alija b. Husejn b. Vākid, rhm, je rekao: „Uzvišeni Allah sažeo je čitavu medicinu u samo pola ājeta: **'I jedite i pijte, ali ne pretjerujte...'** (El-E'arāf, 31)“¹⁹

❧ OPASNOST GRIJEHA ❧

Šejhul-islam Ibn Tejmijje, rhm, je rekao: „Neka se rob, nipošto, ne boji ničeg drugog osim svojih grijeha. Ako se neko od stvorenja okomi na njega, to se nije desilo osim

¹⁷ Tehziḅu Hiljetil-evlija, 2/509.

¹⁸ Ibn Ebi Šejbe, El-Musannef, br. 8913.

¹⁹ Tefsirul-Begavi, 2/189.

*zbog njegovih grijeha. Zato, neka se boji Allaha i neka se pokaje od grijeha radi kojih ga je zadesilo ono što ga je zadesilo.*²⁰

❧ ISKRENI SAVJET ❧

Neki čovjek zatražio je savjet od Ibn Mes'uda, radijallahu anhu, pa mu on reče: „*Što više boravi u svojoj kući, uhvati se za svoj jezik i plači kad god se sjetiš počinjenih grijeha.*“²¹

❧ ČIJI SI SLUGA? ❧

Šu'be b. Hadždžādž, rhm, kaže: „*Svaki čovjek od kojeg sam slušao hadise postao sam njegov sluga*“²² *dok god je živ.*²³

❧ SLIJEDI ONOG KO JE UMRO ❧

Ibn Mes'ud, radijallahu anhu, je rekao: „*Neka niko od vas, nipošto, ne slijedi slijepo u svojoj vjeri nekog čovjeka - pa ako povjeruje i on povjeruje, a ako uznevjeruje i*

²⁰ Medžmū'ul-fetāvā, 8/164.

²¹ Ibnul-Dževzi, *Sifetus-safve*, 1/158.

²² Tj. dužan sam mu uzvratiti dobrim do kraja života i šta god od mene zatraži, ako je dozvoljeno i ako sam u mogućnosti, ispunit ću mu.

²³ Ibn Džemā'a, *Tezkiretus-sāmi'i*, str. 98.

*on uznevjera. Ali, ako baš morate nekoga slijediti, pa onda slijedite onoga ko je već umro, jer za živog nije garantovati da će se sačuvati od smutnji.*²⁴

❧ ŠEJTANSKA POIGRAVANJA ❧

Spominje se da je neki čovjek rekao Alā'u b. Zijādu, rhm: „*Vidio sam u snu, kao da si ušao u Džennet!*“, a on mu reče: „*Je li to šejtan nije našao nekog drugog, mimo mene i tebe, pa sa nama se poigrava!*“²⁵

❧ DŽIHAD ZNANJEM ❧

Šejhul-islam Ibn Tejmijje, rhm, veli: „*Onaj koji znanjem odgovara novotarima je mudžahid na Allahovom putu.*“²⁶

❧ VIŠAK HRANE I ODJEĆE ❧

Uvejs el-Karni, rhm, kada bi zanoćio udijelio bi svu hranu i piće koju bi zatekao kao višak u kući, a zatim bi rekao: „*O Allahu, ako neko umre od gladi,*

²⁴ Lālekāi, *Šerbu usūlil-'iatikād*, br. 130.

²⁵ Ahmed b. Hanbel, *Eṣ-Ṣuḥb*, str. 206.

²⁶ *Medžmū'ul-fetāvā*, 4/13.

*nemoj me zbog toga kažnjavati; ako neko umre neobučen, molim Te, nemoj me radi toga kažnjavati.*²⁷

❧ GDJE JE SPAS? ❧

Ibn Šihāb ez-Zuhri, rhm, je kazao: „*Naši učenjaci imali su običaj govoriti: 'Čvrsto pridržavanje za sunnet Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, je spas.'*“²⁸

❧ SUNNET JE LAĐA SPASA ❧

Imam Malik b. Enes, rhm, je rekao: „*Sunnet je poput Nuhove lađe, onaj ko se u nju ukrca spašen je, a onaj ko izostane biće potopljen.*“²⁹

❧ PRAVO ZNANJE ❧

Mesrūk b. Edžde'a, rhm, je rekao: „*Dovoljno je čovjeku znanja da se boji Allaha, a dovoljno mu je i neznanja da bude zadivljen svojim djelima.*“³⁰

²⁷ Ibnul-Dževzi, *Sifetus-safve*, 3/54.

²⁸ Dārimi, *Es-Sunen*, 1/45.

²⁹ Herevi, *Zemmul-kelām*, 5/81.

³⁰ *Ibid*, str. 349.

❧ ULEMA TJERA ŠEJTANE ❧

Šejh Hamed b. Atik, rhm, napisao je pismo u kojem se obratio svim muslimanima: „Znajte da je svako mjesto u kojem nema onih koji poživaju na dobro i odvrćaju od zla mjesto kojeg su naselili šejtani – Allah sačuvao i nas i vas od njih. Zato, bojte se Allaha, bojte se Allaha! Nastojte u svoje mjesto dovesti ono što tjera šejtane i udaljava ih od vaših kuća, a to je neostvarivo osim izučavajući znanje i podučavajući druge. Zaista, zemlja u kojoj je nastanjen učenjak, onaj koji podučava dobru i odvrća od zla, šejtani su iz nje protjerani, a melec naseljeni. Radi toga, o muslimani, budite ozbiljni, trudite se na tom polju, radite po tome, dobro se pripazite nemarnosti i nepostupanja po spomenutom, jer to je, tako mi Allaha, propast.“³¹

❧ POVODI SE ZA IMĀMIMA ❧

Imam Ahmed b. Hanbel, rhm, uputio je savjet svom učeniku El-Mejmūniju rekavši: „Dobro se pazi da izustiš i jednu riječ, a da se u tome ne povodiš za nekim imamom (učenjakom) u vjeri!“³²

³¹ Ed-Durerus-senijje, 8/76.

³² Ibn Hāmid, Tehzīb-ul-edžvibe, 1/307.

❧ ZNANJE NEĆE POSTIĆI DVOJICA ❧

Mudžāhid b. Džebr, rhm, je rekao: „*Znanje neće postići dvojica ljudi: onaj koji se stidi i onaj koji se oboli i uzdiže.*“³³

❧ ŠTO MANJE PRIČAJ ❧

Salih b. Ebi el-Ehdar, rhm, veli: „*Rekao sam Ejjubu es-Sehtijāniju: 'Posavjetuj me!', a on mi reče: 'Što manje pričaj!'*“³⁴

❧ PRAVE ŽENE ZA PRAVE MUŠKARCE ❧

'Usmān b. 'Atā prenosi od svog oca, a on od supruge Se'ida b. Musejjeba, rhm, da je rekla: „*Nismo se obraćale svojim muževima osim na način na koji se vi obraćate vladarima: 'Allah ti popravio stanje!', 'Allah te sačuvao!'*“³⁵

❧ RAZLIKA IZMEĐU ĀLIMA I DŽĀHILA ❧

Ibn Kajjim el-Dževzije, rhm, je rekao: „*Nemoj da te poljulja i usamljenim učini osoba koja sama prizna da nije od učenjaka, a to joj svjedoči i sva ulema. Onda kada budeš počašćen društvom jednog učenjaka koji traga za*

³³ Buhari, *El-Džāmi'us-Sahih*, 1/38.

³⁴ Ibnul-Dževzi, *Sifetus-safve*, 3/210.

³⁵ Ebu Nu'ajm, *Hiljetul-evlija*, 5/198.

*dokazom i primjenjuje ga u praksi, te slijedi istinu i povodi se za njom, gdje god bila i kod koga god bila, onda će te ta usamljenost napustiti i radost obasuti. Takav, ako se i razide s tobom u nečemu, razide se, ali ti traži opravdanja. Dok džabil, žalim, on se razide s tobom - bez dokaza, i proglasi te nevjernikom ili novotarom - bez dokaza. Tvoj jedini grijeh je što ne želiš da ideš njegovim bolesnim putem i prežrenom stazom. Nemoj da budeš zaveden sa mnoštvom ovakvih, jer, doista, hiljade i hiljade takvih ne mogu se porediti sa jednim učenjakom, a jedan učenjak bolji je od pune Zemlje takvih.*³⁶

❧ KO JE ZAISTA PAMETAN ❧

Šejhul-islam Ibn Tejmijje, rhm, je rekao: „Nije pametan onaj koji zna šta je dobro, a šta loše, nego je, zaista, pametan onaj koji poznaje od dva dobra veće i od dva zla manje.”³⁷

❧ PRVI ŠIRK U UMMETU ❧

Imam Muhammed b. Abdul-Vehhāb, rhm, je rekao: „Prvi ko je uveo širk u ovom ummetu bili su šijje, koji se u dovama mole Aliji, radijallahu anhu, i drugim

³⁶ 'T'alāmūl-muvekki'in, 3/307.

³⁷ Medžmu'ul-fetava, 20/54.

*mimo njega, te od njih traže da im ispune potrebe i otklone nedaće.*³⁸

❧ OSTAVLJANJE VITR NAMAZA ❧

Upitan je Ahmed b. Hanbel, rhm, o čovjeku koji ne klanja vitr-namaz, pa je odgovorio: „*To je loš čovjek! Vitr je sunnet kojeg su praktikovali Poslanik, alejhis-selam, i njegovi ashabi.*“³⁹

❧ PAZI DA NE IZGUBIŠ AHIRET ❧

Imam Abdullah b. el-Mubārek, rhm, je rekao: „*Onaj ko bude omalovažavao ulemu izgubiti će svoj ahiret.*“⁴⁰

❧ O LIJEPIM NOVOTARIJAMA ❧

Imam Malik b. Enes, rhm, je rekao: „*Onaj ko u islam uvede novotariju i smatra je dobrom (lijepom), taj želi reći da je Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem, pronevjerio poslanicu jer Allah je rekao: 'Danas sam vam vašu vjeru usavršio...' (El-Māide, 3), pa ono što tada nije bila vjera, zasigurno nije ni danas vjera.*“⁴¹

³⁸ Ed-Durerus-senije, 1/80.

³⁹ Mesāilu Sālih, str. 53, br. 159.

⁴⁰ Ibn Asākir, Tāribu Dimešk, 32/444.

⁴¹ Šātibi, El-I'atisām, 1/28.

❧ OBORI POGLED ❧

Od Enesa b. Malika, radijallahu anhu, prenosi se da je rekao: „*Kada sretnješ ženu na ulici, zatvori oči sve dok ne prođe.*“⁴²

❧ KOLIKO ČESTO SLAVIŠ BAJRAM ❧

Hasan el-Basri, rhm, kaže: „*Svaki dan u kojem se ne učini grijeh prema Allahu je bajram.*“⁴³

❧ TAJNI IBĀDETI ❧

Zubejr b. Avvām, radijallahu anhu, je rekao: „*Ko od vas može da radi neke ibādete, a da niko drugi za njih ne zna, neka to uradi.*“⁴⁴

❧ PRAVO ZNAČENJE MUDROSTI ❧

Imam Ebu Zekerijja en-Nevevi, rhm, je rekao: „*Mudrost je pojam koji označava znanje o propisima uz spoznajju Allaha, a od toga je besira*⁴⁵ *neodvojiva; te odgoj duše, spoznaja i pojašnjavanje istine i rad po njoj; te*

⁴² Ahmed b. Hanbel, *Eṣ-Ṣuḥḥ*, str. 172.

⁴³ Ibn Redžeb, *Latāif-ul-me'ārif*, str. 278.

⁴⁴ Ahmed b. Hanbel, *Eṣ-Ṣuḥḥ*, str. 119.

⁴⁵ Pronicljivost, spoznaja, znanje.

*odvraćanje od slijeđenja strasti i bātila. Pravi mudrac je onaj koji se okitio ovim načelima.*⁴⁶

Šejhul-islām Ibn Tejmijje, rhm, kaže: „*Mnogi od selefa tvrde da je mudrost spoznaja vjere i rad po njoj.*“⁴⁷

Rāgib el-Asfahāni, rhm, kaže: „*Mudrost je da pogodiš istinu sa znanjem i razumom.*“⁴⁸

Imām Kurtubi, rhm, tvrdi: „*Mudrac je onaj ko sprječava fesad (nered).*“⁴⁹

❧ KAD ĆE DOĆI POMOĆ ❧

Šejhul-islam Ibn Tejmijje, rhm, kaže: „*Allah je zabranio mu'minima da se boje šejtanovih evlija (štićenika), a naredio im je da se Njega boje. Strah od Allaha podrazumjeva da rob radi ono što mu je Allah naredio i ostavi ono što je On zabranio, te da Ga moli za oprost grijeha. Tek tada će nestati belāja i doći će pomoć protiv neprijatelja.*“⁵⁰

⁴⁶ Šerhu Sabihi Mušlim, 2/33.

⁴⁷ Der'u te'ārudil-akli ven-nekl, 9/22-23.

⁴⁸ Mufredātu fī garibil-Kur'an, str. 127.

⁴⁹ El-Džāmi'u li abkāmīl-Kur'an, 1/288.

⁵⁰ Medžmū'ul-fetāvā, 8/164.

❧ VRIJEDNOST ŠUTNJE ❧

Imam Ebu Hātim b. Hibbān el-Busti, rhm, je rekao: „*Pametnan čovjek dužan je šutjeti sve dok ne bude dužan progovoriti jer koliko je samo mnogo onih koji su žažalili radi govora, a malo onih što su žažalili radi šutnje.*“⁵¹

❧ NESTANAK ZNANJA ❧

Hafiz Šemsuddin ez-Zehebi, rhm, kaže: „*Danas, od ono malo znanja, nije ostalo osim malo, kojeg opet nosi samo malo ljudi, a i od tih malo, samo je malo onih koji rade po njemu. Allah nam je dovoljan i divan li je On pomagati!*“⁵²

❧ OSAMNAEST HILJADA HATMI ❧

Jahja el-Himmāni, rhm, prenosi: „*Kada je Ebu Bekr b. Ajjās bio na samrti, zaplakala je njegova sestra. On je upita: 'A šta te je to rasplakalo? Pogledaj u onaj ćošak kuće, zaista je tvoj brat u njemu proučio osamnaest hiljada hatmi.'*“⁵³

⁵¹ *Revdatul-ukala*, str. 43.

⁵² *Tezkiretul-huffāz*, 2/1031.

⁵³ Hatib el-Bagdādi, *Tarihu Bagdād*, 14/358.

❧ DINAR I DIRHEM DRAŽI OD MUSLIMANA ❧

Ibn Omer, radijallahu anhu, pripovjeda: „*Nekad smo živjeli u vremenu kada niko nije smatrao da na svoj dinar i dirhem ima više prava od brata muslimana, a danas, i dinar i dirhem je draži od brata muslimana.*“⁶⁴

❧ TRI OSOBINE DŽAHILA ❧

Ebu Derdāa, radijallahu anhu, jednog dana obratio se stanovnicima Damaska rekavši im: „*O stanovnici Damaska, ne dopustite da vas zavede inteligencija nekog čovjeka, niti njegova razboritost i rječitost, pa čak ukoliko uz to i klanja noću i posti danju, ako kod njega uočite tri osobine: samodopadanje, puno govora o onome što ga se ne tiče i da kritikuje ljude za ono što i sam radi. To su, doista, prepoznatljive osobine džahila.*“⁶⁵

❧ SPLETKE NOVOTARA ❧

Šejhul-islam Ibn Tejmije, rhm, ističe: „*Novotari nazivaju sebe nadimcima koje ne zaslužuju, poput haridžija koji sebe nazivaju mu'minima mimo svih pripadnika Kible, a svoje predjele nazivaju mjestima hidžre. Isto tako rade i*

⁶⁴ Buhāri, *El-Edebul-mufred*, str. 60.

⁶⁵ Ibn Asākir, *Tāribu Dimeške*, 47/175.

*rafidije (šiije) nazivajući sebe mu'minima i Allahovim erlijama, mimo svih pripadnika Kible.*⁵⁶

❧ ISTINSKA ULEMA ❧

Imam Ibn Abdilberr, rhm, kaže: „Čuo sam nekolicinu mojih šejhova kako spominju da je Gāzi b. Kajs otputovao u Medinu da sluša hadise od imama Malika, rhm, i uči Kur'an pred Nāfi'om – poznatim kārijom. Kada je prvi put ušao u Džamiju Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, da klanja, na vrata je ušao Ibn Ebi Zi'b i sjeo kraj stuba neklanajući dva rekata tebijjetul-mesdžida⁵⁷. Gāzi, kada to primjeti, obrati mu se: 'O ti, ustani i klanjaj dva rekata! Zar si tolika neznalica da sjedaš prije nego li klanjaš!?', ili mu je rekao nešto slično tome. Ibn Ebi Zi'b tada ustade i klanja dva rekata, a nakon toga se vrati do stuba i narod se okupi oko njega, te sjedoše u halku. Gāzi b. Kajs kada ugleda taj prizor ostade zaprepašten, postidi se i zažali što je tako postupio. Raspita se ko je taj čovjek, o kome se radi, pa mu bi rečeno da je to Ibn Ebi Zi'b, jedan od najvećih učenjaka Medine. Tada odluči da ode do njega i zatraži halala radi svog nepromišljenog nastupa. Nakon što mu se izvinnu, Ibn Ebi

⁵⁶ Bejānu telbisil-džehmije, 3/645.

⁵⁷ Namaz koji se klanja prilikom ulaska u džamiju a prije sjedanja.

*Zi'b mu reče: 'Pa brate moj, nije nikakav problem. Ti si mi samo naredio da uradim dobro djelo i ja sam te poslušao.'*⁵⁸

❧ RAZNOVRSNE VRLINE TEVHIDA ❧

Šejh Abdur-Rahman b. Nāsir es-Sa'di, rhm, je rekao: „*Ne postoji ništa da ima tako lijepe posljedice i raznovrsne vrijednosti i vrline poput tevvida. Zaista, svaki hajr na dunjaluku i ahiretu nije ništa drugo do samo jedan od plodova tevvida i njegovih vrlina.*“⁵⁹

❧ ČVRSTO PRIDRŽAVANJE ZA SUNNET ❧

Imam Ahmed b. Hanbel, rhm, je rekao: „*Allah se smilovao čovjeku koji govori po istini, slijedi predaje (hadise), čvrsto se pridržava Sunneta i ugleda na bogobojažne.*“⁶⁰

❧ NAPUSTI SVE HARAME ❧

Imam Ebu Ibrahim el-Muzeni, rhm, rekao je: „*Sljedbenici Sunneta smatraju da treba napustiti sve harame, te kloniti se nemimeta (klevetanja), laži, gibeta (ogovaranja), nepravednog nanošenja sile i da se o Allahu*

⁵⁸ *Et-Tembid*, 20/106.

⁵⁹ *El-Kavlus-sedid*, str. 19.

⁶⁰ Ebū Ja'lā, *Tabakātul-banābile*, 1/36.

govori ono što se ne zna. Sve ovo navedeno su veliki harami. ‘⁶¹

❧ UVJEK PODJELJENI ❧

Imam Ebu Muzaffer es-Sem'āni, rhm, kaže: „Kada pogledaš novotare, vidiš ih uvijek podjeljene na grupacije i partije. Gotovo pa da ne možeš naći dvojicu među njima da su na istom pravcu u vjerovanju. Jedni druge proglašavaju novotarima, čak posežu i za tekfirom, pa tako sin tekfiri oca, brat - brata, komšija - komšiju. Uvijek ih vidiš u raspravi, mržnji i razilaženju. Čitav život im prođe, a njihova riječ nije ujedinjena. ‘⁶²

❧ ŠTETA ŠIIJA PO UMMET ❧

Hafiz Šemsuddin ez-Zehebi, rhm, govoreći o šiijama (rafidijama) ističe: „Oni su najveći lažovi kada su u pitanju tekstovi objave (Kur'an i Sunnet), te najveće neznalice kada je u pitanju zdrav razum (...) Radi njih je vjeru zadesila šteta koju ne može procijeniti niko do Allah – Gospodar svih robova. Nusajrije, ismāilije i batinije kroz njihova vrata su ušli do muslimana, a nevjernici i otpadnici

⁶¹ Šerbus-sunne, str. 80.

⁶² Ibnul-Kajjim, Muhtesar Savā'ikil-mursele, str. 518.

*putem njih su do nas stigli i zavládali islamskim zemljama, porobili žene i prolili zabranjenu krv.*⁶³

Šejhul-islam Ibn Tejmijje, rhm, kaže: „Rafidije (šiije) ne trude se osim da sruše islam, da poreknu njegove propise i zakone, te da poljuljaju temelje.”⁶⁴

Imam Ibn Hazm el-Endelusi, rhm, kaže: „Rafīdije (šiije) nisu muslimani! To je sekta koja je nastala dvadeset i pet godina nakon smrti Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem.”⁶⁵

Amir b. Šurahbil eš-Ša'bi, rhm, kaže: „Da su šiije među pticama, bili bi strvinari, a da su među stokom bili bi magarci!”⁶⁶

❧ ODBRANA SUNNETA ❧

Imam Jahja b. Jahja, rhm, je rekao: „Odbrana Sunneta vrijednija je od borbe na Allahovom putu!” Neko reče: „Čovjek udjeljuje svoj imetak, umara se i vodi džihad,

⁶³ El-Muntekā min Minbādžil-'iatidāl, str. 20-21.

⁶⁴ Minbādžus-sunne, 7/415.

⁶⁵ El-Fisal fil-milel vel-ebvāi ven-nihal, 2/65.

⁶⁶ Ibnul-E'arābi, El-Mu'džem, 1/343.

pa i pored toga, taj je bolji od njega!?" „Jeste, mnogo bolji!“ - odgovori on.⁶⁷

❧ PAZI DA NE NAPRAVIŠ VEĆU ŠTETU ❧

Šejhul-islam Ibn Tejmijje, rhm, kaže: „Allahov Vjerovjesnik, sallallaahu alejhi ve sellem, na početku islama slušao je mnoge uvrede od strane nevjernika i munafika i na tome je saburao odaživajući se riječima Uzvišenog: **'Ne pokoravaj se nevjernicima i munaficima i na uvrede njihove pažnju ne obraćaj...'** (El-Abzāb, 48). Zato što bi sprovođenje šerijatskih kazni nad njima prouzrokovalo veliku fitnu i još veću štetu od sabura na njihovim uvredama.“⁶⁸

❧ DRUŽENJE S BRAĆOM U VJERI ❧

Ibn Kajjim el-Dževzije, rhm, veli: „Postoje dvije vrste druženja s braćom u vjeri: prva, okupljanje i druženje radi opuštanja i popunjavanja vremena – šteta takvog okupljanja veća je od koristi, a u najmanju ruku kvari srce i oduzima vrijeme; i druga, okupljanje radi potpomaganja na putu spasa i međusobnog podsticaja na slijeđenje istine i strpljenje – to je nabolji i najkorisniji plijen. Međutim,

⁶⁷ Zehebi, *Sijeru e'alāmin-nubela*, 10/518.

⁶⁸ *Es-Sarimul-meslul*, str. 223.

*takvo druženje ima tri mahane: prva, pretvaranje jednih pred drugima; druga, govor i miješanje s ljudima više nego je potrebno; i treća, vremenom prelazi u običaj i razonodu, pa gubi svoj prvobitni cilj.*⁶⁹

❧ KLJUČ DŽENNETA ❧

Bilo je rečeno Vehbu b. Munebbihu, rhm: „Zar *'lā ilāhe illellāh*⁷⁰ nije ključ Dženneta?“ - „Jeste“, reče on, „ali ne postoji ključ koji nema zubbaca. Pa kada dođeš s ključem koji ima zubce otvoriti ćeš vrata, a u protivnom, nećeš moći otvoriti vrata.“⁷¹

❧ ISKRENO I ISPRAVNO ❧

Fudajl b. 'Ijjād, rhm, je rekao: „Doista, djelo ukoliko bude iskreno, ali neispravno, neće biti primljeno. Isto tako, ukoliko bude ispravno, ali neiskreno, opet neće biti primljeno. Neće biti primljeno sve dok ne bude iskreno i ispravno. Iskreno je ukoliko bude radi Allaha, dželle šanuh, a ispravno je ukoliko bude u skladu sa sunnetom Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem.“⁷²

⁶⁹ El-Fevāid, str. 51.

⁷⁰ U prijevodu: Nema drugog pravog/ istinskog boga mimo Allaha.

⁷¹ Šabihul-Buhārī, 2/71.

⁷² Ibn Redžeb, Džāmi'ul-ulūmi vel-bikem, str. 72.

❧ NEPISMENOST U DJELIMA ❧

Od Malika b. Dināra, rhm, prenosi se da je rekao: „*Sretneš čovjeka, ne griješi u govoru nikako, ali sva djela su mu greške.*“⁷³

❧ MLADOST U TRAGANJU ZA ZNANJEM ❧

Ebul-Feredž Ibnul-Dževzi, rhm, kaže: „*Razmislio sam o svom životu i uporedio ga sa životima rodbine koja je ih je potrošila tragajući za dunjalukom, a ja sam potrošio svoju mladost i najbolje dane tragajući za znanjem, pa sam vidio da me nije prošlo ništa od onoga što su oni stekli, osim ono radi čega bi zažalio da sam ga stekao. Zatim sam razmislio o svom stanju, pa sam vidio da je moj život na dunjaluku bolji od njihovog, te moj ugled među ljudima veći od njihovog, a ono što sam stekao učeći znanje, ne može se ni sa čim porediti.*“⁷⁴

❧ ISTINSKI OSLOMAC NA ALLAHA ❧

Šejh Abdur-Rahman b. Hasan, rhm, je rekao: „*Kada bi se rob istinski oslonio na Allaha, pa makar se*

⁷³ Ebū Nu'ajm, *Hiljetul-evlija*, 2/383.

⁷⁴ *Sajdul-batir*, str. 247.

*na njega okomila nebesa, Zemlja i sve što je na njima, Allah bi mu dao izlaz, sačuvao ga, opskrbio i pomogao.*⁷⁵

❧ VISOKE AMBICIJE ❧

Ikrime, rhm, prenosi da je Ebu Hurejre, radijallahu anhu, imao običaj svaki dan izgovarati *subhanallah*⁷⁶ dvanaest hiljada puta.⁷⁷

Ibn Abdul-Bāki, rhm, kaže: „*Ne sjećam se da sam protračio i jedan sahat svog života u igri i zabavi!*“⁷⁸

Veki' b. el-Džerrah, rhm, prenosi: „*Sulejman b. Mihrān el-E'ameš oko sedamdeset godina nije propustio početni tekbir za namaz u džematu.*“⁷⁹

❧ USTALJENA PRAKSA ŽENA ❧

Imam Ebu Hamid el-Gazali, rhm, je rekao: „*Muškarci su još od pamtiviljeka bili otkrivenih lica, a žene bi izlazile (napolje) pod nikabima.*“⁸⁰

⁷⁵ Fethul-Medžid, str. 311.

⁷⁶ U prijevodu: *Neka je slavljen Allah i daleko uzvišen od svakog vida manjkavosti.*

⁷⁷ Zehebi, *Sijeru e'alāmin-nubela*, 2/610.

⁷⁸ *Ibid*, 20/26.

⁷⁹ Zehebi, *Tarihul-islām*, 3/883.

⁸⁰ *Ihja'ul-'ulūmid-din*, 2/47.

❧ DOBRO PROVJERI ❧

Mutarrif b. Abdullah eš-Šihhir, rhm, bi govorio: „*Da ostanem kod kuće i radim djela za koja sam siguran (da su ispravna), draže mi je nego da tražim vrijednost i nagradu džihada s djelima za koja nisam siguran.*“⁸¹

❧ ONI KOJI PRENOSE LAŽNE HADISE ❧

Imam Dželaluddin es-Sujūti, rhm, je rekao: „*Onaj ko se bude upuštao u prenošenje lažnih i netačnih hadisa zaslužuje da ga kadija izudara bičevima, da mu se žestoko zaprijeti, da se bude ignorisan, da mu se ne naziva selam, da se gibeti u ime Allaha, da se prijavi kod vladara, da mu se zabrani ubuduće da prenosi hadise i da se protiv njega svjedoči.*“⁸²

❧ STRPLJIVOST NA SAMOĆI ❧

Abdullah, sin imama Ahmeda b. Hanbela, rhm, kaže: „*Moj otac bio je najstrpljiviji čovjek na samoći. Nikada ga niko nije vidio osim u mesdžidu ili na dženaazi ili u posjeti bolesniku. Prezirao je hodanje po pijacama.*“⁸³

⁸¹ Ibn Ebi Šejbe, *El-Musannef*, 7/178.

⁸² *Tebzirul-havās*, str. 167.

⁸³ Ibnul-Dževzi, *Sifet-us-safve*, 2/610.

❧ PRAVA SNAGA JE U IBĀDETU ❧

Tāvūs b. Kejsān, rhm, prenosi: „*Ibn Abbas, radijallahu anhumā, jednog dana nakon što je oslijepio prošao je pored ljudi koji su natjecali se ko će podići težji kamen, pa je upitao: 'Šta rade ovi?', - 'Lome kamenje i takmiče se ko će podići težji', bi mu rečeno. 'Smatram da su oni koji rade (ibādetu) u ime Allaha snažniji od njih!'*”, reče on.⁸⁴

❧ UPUTA JE U KUR'ANU I SUNNETU ❧

Šejhul-islam Ibn Tejmijje, rhm, kaže: „*Onaj ko bude tražio uputu mimo Kur'ana i Sunneta to će mu samo povećati udaljenost (od upute).*”⁸⁵

❧ SVAKI DAN SVE BOLJI I BOLJI ❧

Ibrahim el-Harbi, rhm, kaže: „*Proveo sam sa imamom Ahmedom b. Hanbelom dvadeset godina i družio se s njim kada je ljeto i zima, vruće i hladno, ali nikada ga nisam sreo, a da nije bio bolji nego u prethodnom danu.*”⁸⁶

⁸⁴ Ibnul-Mubārek, *Kitābur-rekāik*, str. 14.

⁸⁵ *Fetval-hamevijje*, str. 556.

⁸⁶ Ebū Ja'lā, *Tabakātul-banābile*, 1/92-93.

❧ VELIKA ŽELJA ZA UPUTOM DRUGIH ❧

Zuhejr b. Abdur-Rahman el-Bābi, rhm, je rekao: „*Volio bih da se moje tijelo izreže na komadiće pilom, ali da se zauzvrat ovaj narod pokori Allahu, dželle šanuh.*“⁸⁷

❧ FARZ JE BRANITI VJERU ❧

Šejh Abdur-Rahman es-Sa'di, rhm, navodeći svojstva pobjedonosne i spašene skupine, *ehlis-sunneta vel-džema'ata*, ističe: „... i smatraju da je farz svakom muslimanu braniti vjeru i to svim mogućim i raspoloživim sredstvima.“⁸⁸

❧ EMANET PRENOŠENJA ZNANJA ❧

Ibnul-Kāsim, rhm, je rekao: „*Kada bi se rastajali sa imamom Malikom b. Enesom on bi nam govorio: 'Bojte se Allaha i širite ovo znanje. Podučavajte druge i nemojte ga skrivati.'*“⁸⁹

❧ O SKRIVENIM HALIFAMA ❧

Šejhul-islam Ibn Tejmijje, rhm, je rekao: „*Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, naredio je pokornost imamima (vladarima koji sude po šerijatu) koji su prisutni i*

⁸⁷ Ebū Nu'ajm, *Hiljetul-evlija*, 10/150.

⁸⁸ *El-Kavlus-sedid*, str. 11.

⁸⁹ Ibn Abdil-Berr, *Džāmi'u bejānil-'ilmi ve fadlih*, 1/492.

*poznati i koji imaju snagu i moć sa kojom mogu da predvode narod. On nije naredio pokornost onome koga nema ili je nepoznat, niti onome koji nema moći niti snage da uradi bilo šta u osnovi.*⁹⁰

❧ ŽIVOT SA STRASTIMA ❧

Hafiz Ibn Redžeb el-Hanbeli, rhm, kaže: „Onaj ko bude živio sa Allahom (u pokornosti), lijepo će živjeti, a onaj ko bude živio sa strastima, puno će letiti (biće rastrešen).”⁹¹

❧ OSOBINE BOGOBOJAZNIH ❧

Abdullah b. ez-Zubejr, radijallahu anhu, napisao je savjet Vehbu b. Kejsānu rekavši: „Bogobojažni zaista imaju prepoznatljive osobine, a i sami ih prepoznaju kod sebe: strpljivi su na iskušenjima, zadovoljni su odredbom, zahvalni su na blagodatima i ponizni su prema kur'anskim propisima.”⁹²

❧ POKORNOST POSLANIKU ❧

Imam Ahmed b. Hanbel, rhm, kaže: „Pogledao sam u Mushaf pa sam našao da se pokornost Allahovom

⁹⁰ Minbādžus-sunne, 1/115.

⁹¹ Šerhu hadis lebbejkellāhumme lebbejk, str. 60.

⁹² Ebū Nu'ajm, Hiljetul-evlija, 1/336.

*Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, naređuje na trideset i tri mjesta.*⁹³

Imam Ebu Bekr el-Ādžurri, rhm, je rekao: „Uzvišeni Allah naredio je ljudima pokornost Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, na trideset i nekoliko mjesta u Kur'anu. A onom ko odbija sunnete Resulullaha, sallallahu alejhi ve sellem, reći će se: 'Džāhilu jedan! Allah je naredio u Kur'anu da obavljamo namaž i dajemo zekāt, pa gdje si našao da je sabah-namaž dva rekata, podne četiri, ikindija četiri, akšam tri i jacija četiri...'”⁹⁴

❧ NEVJERSTVO NUSAJRIJA ❧

Šejhul-islam Ibn Tejmijje, rhm, veli: „Ovi ljudi što se zovu nusajrije (alevije), a i svi drugi ogranci sekte keramita, svi oni su većeg nevjerstva od kršćana i židova, pa čak i od mnogih mušrika.”⁹⁵

❧ ZAHVALNOST NA BLAGODATIMA ❧

Umāre b. Mihran, rhm, kaže: „Jednom prilikom dok sam bio kod Hasana el-Basrija na vrata je ušao

⁹³ Ibn Tejmijje, *Es-Sārimul-meslūl*, str. 56.

⁹⁴ *Kitābuš-šeri'a*, 1/411.

⁹⁵ *Medžmu'ul-fetavā*, 35/149.

Ferkad b. Ja'kūb, a Hasan je jeo habis.⁹⁶ Hasan, kada ga ugleda, reče mu: 'Bujrum, jedi sa mnom!' – 'Bojim se da ne budem zahvalan na toj blagodati', uzviknu Ferkad, a Hasan mu na to odgovori: 'Teško se tebi! A jesi li zahvalan na bladnoj vodi (pa je opet piješ)?' '⁹⁷

❧ NE RADUJ SE PUNO IMETKU ❧

Od Ebu Zerra, radijallahu anhu, prenosi se da je rekao: „Onaj ko posjeduje dva dirhema imaće žestći obračun na ahiretu od onog koji posjeduje samo jedan dirhem.“⁹⁸

❧ MOŽDA NISI NI SVJESTAN KAZNE ❧

Ibnul-Dževzi, rhm, navodi: „Jednom prilikom reče neki pobožnjak među israelćanima: 'O Gospodaru, koliko sam ti samo nepokoran, a opet me ne kažnjavaš!?', pa mu bi rečeno: 'Koliko te samo kažnjavam, a nisi ni svjestan! Zar ti nisam uskratio slast u tome da Me doživljavaš i činiš Mi ibādet!?' '⁹⁹

⁹⁶ Halva od hurmi i masla.

⁹⁷ Ibn Sa'd, *Et-Tabakātul-kubrā*, 7/131.

⁹⁸ Ibnul-Mubārek, *Ez-Zuhd*, br. 195.

⁹⁹ *Sajdul-batir*, str. 65.

❧ ZA ONE KOJI TAJE ZNANJE ❧

Imam Abdullah b. el-Mubārek, rhm, je rekao: „Onaj koji bude škrtario sa znanjem i ne bude ga nudio drugima, biće iskušan s jednom od ove tri stvari: smrt, ili zaborav, ili povodenje za sultanom (vladarom).“¹⁰⁰

Ibnul-Kajjim, rhm, napominje: „Zaista, onaj ko bude sakupljao znanje i čuvao ga za sebe nepodučavajući druge, Allah će ga iskušati zaboravom, pa će ga znanje napustiti. To mu je nagrada koju je zaslužio.“¹⁰¹

❧ SKROMNOST VELIKANA ❧

Malik b. Dinār, rhm, govorio bi: „Tako mi Allaha, kada bi melek stao na vrata džamije i rekao da će na njih izaći najgora osoba iz džamije, ja bi vas, zasigurno, sve pretekao.“¹⁰²

Kada je imam Ahmed b. Hanbel, rhm, bio obaviješten da ljudi dove za njega i spominju ga po dobru, rekao je: „Nadam se da me Allah postepeno ne odvodi u propast!“¹⁰³ Jednom ga je sreo neki čovjek iz Horosana pa mu (od dragosti) reče: „Hvala Allahu

¹⁰⁰ Mizzi, *Tehzibul-kemāl*, 16/5.

¹⁰¹ *Miftāhu Dāris-se'āde*, 1/172.

¹⁰² Ibnul-Dževzi, *Sifet-us-safve*, 3/200.

¹⁰³ Zehebi, *Sijeru e'alāmin-nubela*, 11/211.

koji je dao da te vidim/sretnem!“ - a Ahmed mu odgovori: „Sjedni! I šta ako si me vidio!? Ko sam ja!?“¹⁰⁴

Imam Ibnul-Kajjim, rhm, kazuje: „Često sam imao priliku čuti šejhul-islama Ibn Tejmijju, rhm, kako govori: *'Meni ništa ne pripada, niti sam šta uradio, niti sam se čime okitio!'* i često je ponavljao ove stihove: *'Ja sam bezvrijedni i sin bezvrijednog, takvi su mi bili i otac i djed!'* Kada bi ga neko pohvalio u lice govorio bi: *'Tako mi Allaha, ja još uvijek, svako malo vremena, obnavljam svoj islam. Još uvijek nisam kako treba primio islam.'*“¹⁰⁵

❧ MUDROST U STVARANJU MUHE ❧

Spominje se da je jedan od halifa - isprovociran muhom koja ga je uznemiravala - upitao imama Šafiju, rhm: „*A zašto je Allah stvorio mube?*“ – želeći da ga ostavi bez odgovora. Imam Šafija, rhm, shvatio je namjeru halife pa mu odgovori: „*Pa da bi ponižavale kraljeve i vladare!*“¹⁰⁶

¹⁰⁴ Ibnul-Dževzi, *Menākibul-imām Ahmed*, str. 368.

¹⁰⁵ *Medāridžus-sālikin*, 1/524.

¹⁰⁶ Ibn Hadžer, *Fetbul-Bari*, 10/308.

❧ STRAH OD LICEMJERSTVA ❧

Od Hasana el-Basrija, rhm, prenosi se da je rekao: „*Tako mi Allaha, ne osvane na Zemlji niti jedan pravi mu'min, niti omrkne, a da se ne boji za sebe licemjerstva (nifaka), a od licemjerstva nije siguran niko osim licemjer (munafik).*“¹⁰⁷

❧ MUDŽAHIDI NA PUTU ŠEJTANA ❧

Ibn Tejmijje, rhm, kaže: „*Onaj ko uđe u paket sa nekom osobom, pa prijateljuje s onim ko prijateljuje s njom i neprijateljuje s onim ko neprijateljuje s njom, takav je poput Tatara – boraca na putu šejtana. Takav, i slični njemu, nisu od mudžahida na Allahovom putu, niti se smatraju muslimanskim vojnicima. Nije dozvoljeno da takvi i njima slični budu među muslimanskom vojskom jer su to vojnici šejtana.*“¹⁰⁸

❧ ISTINA NEĆE BITI IZGUBLJENA ❧

Ebu Ja'kub el-Buvejti, rhm, kaže: „*Rekao sam imamu Šafiji, rhm: 'Ti se mučiš s knjigama, čistiš ih i pišeš, a ljudi uopće ne mare za tobom niti za tvojim*

¹⁰⁷ Ebū Bekr el-Hallāl, *Es-Sunne*, 5/74-75.

¹⁰⁸ *Medžmu'ul-fetāva*, 28/21-22.

knjigama!", pa mi je rekao: 'Sinčiću moj, ovo (što pišem) je istina, a istina neće biti izgubljena!'"¹⁰⁹

❧ SIJELA AHIRETA ❧

Ebu Davud, rhm, kaže: „*Sijela Ahmeda b. Hanbela bila su sijela ahireta, na njima se nije spominjao dunjaluk. Ne sjećam se da je Ahmed ikada spomenuo nešto od dunjaluka.*“¹¹⁰

❧ SAMOOBMANA ❧

Od Fudajla b. Ijjāda, rhm, se prenosi da je rekao: „*O miskinu jedan, loše činiš, a misliš da si dobročinitelj; neznalica si, a misliš da nešto znaš; škrt si, a misliš da ipak udjeljuješ; glupak si, a misliš da si pametan - tvoj rok je kratak, a nade su ti duge.*“

Hafiz Zehebi, rhm, nakon što je naveo ovu predaju napisao je sljedeći komentar: „*Tako je, Allaha mi, istinu je rekao! Misliš da ti se nepravda čini, a ti si onaj koji drugima činiš nepravdu; jedeš haram, a misliš da si bogobožan; veliki si grješnik, a misliš da si pokoran;*

¹⁰⁹ Ibn Asākir, *Tāribu Dimešk*, 51/364-365.

¹¹⁰ Ibn Kesir, *El-Bidāje ven-nihāje*, 10/362.

tražiš znanje radi dunjaluka, a smatraš da to činiš iskreno radi Allaha!^{d11}

❧ PRIPAZI SE DVIJE VRSTE LJUDI ❧

Šejhul-islam Ibn Tejmijje, rhm, kaže: „Ispravni prethodnici (*selefu-salih*) bi govorili: 'Pripazite se dvije vrste ljudi: onih koje su strasti zavele i onih koje je dunjaluk zasljepio'; i govorili bi: 'Pazite se smutnje pokvarenog alima i smutnje pobožnjaka neznalice jer smutnja njih dvojice je iskušenje svakom povodljivcu.'^{d12}

❧ SIJELA SA NOVOTARIMA ❧

Ebu Kilābe, rhm, kaže: „Nemojte sjediti sa sljedbenicima strasti (*novotarima*), a nemojte sa njima ni raspravljati jer se bojim da vas ne otruju svojom zabludom ili vam pomute od vjere ono što se njima pomutilo.“^{d13}

Od Fudajla b. Ijjāda, rhm, prenosi se da je rekao: „Onaj ko bude sjedio (*sijelio*) sa novotarom ostati će bez mudrosti.“^{d14}

¹¹¹ *Sijeru e'alāmin-nubela*, 2/779.

¹¹² *Iktidāu sirātil-mustekim*, 1/119.

¹¹³ El-Firijābi, *El-Kader*, str. 212.

¹¹⁴ Ebū Ja'la, *Tabakātul-banābile*, 2/42.

Šejhul-islam Ibn Tejmije, rhm, kaže: „*Primjena bedžra*¹¹⁵ *novotara razlikuje se shodno jačini i slabosti onih koji primjenjuju bedžr, te shodno njihovoj mnogobrojnosti ili malobrojnosti. Svrha bedžra je da se ukori onaj koji radi novotarije, da se odgoji, te da se običan narod za njim ne povodi. Zato, ako je korist (masleha) u primjeni tog propisa preovladavajuća, tako da će ignorisanje i izbjegavanje uroditi plodom i oslabiti i umanjiti zlo, u tom slučaju ga je propisano primjenjivati. Dočim, ako ignorisanje i izbjegavanje neće spriječiti novotara da radi novotariju, niti će utjecati na nekog drugog, naprotiv samo će povećati zlo, a ujedno je onaj ko izbjegava novotare slab, tako da je šteta od primjene tog propisa preovladavajuća nad njenom koristi, tada nije propisano izbjegavati novotare. Naprotiv, približavanje i lijep odnos prema nekim ljudima je korisniji od izbjegavanja i ignorisanja, a isto tako, izbjegavanje i ignorisanje je korisnije nekim ljudima od lijepog odnosa i približavanja. Zato je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, neke ljude pokušao približiti sebi, a neke bi ignorisao i izbjegavao (...) Isti je propis kada su u pitanju neprijatelji. Nekada će se protiv njih voditi bitka, nekada će se sa njima*

¹¹⁵ Izbjegavanja, ignorisanja, napuštanja.

*potpisati primirje, a nekada će se od njih uzimati džizja, sve to shodno situaciji i preovladavajućoj koristi. Govor naših imāma, poput Ahmeda b. Hanbela i drugih, o ovom pitanju je zasnovan upravo na ovoj osnovi i ovom pravilu. Pravio je razliku između mjesta u kojima ima puno novotarija – kao raširenost (pogrešnog razumijevanja) kadera (Allahove odredbe i određenja) u Basri, gledanja u zvijezde (kao vid proricanja) u Horosanu, šiižama u Kufi i sl. – i mjesta u kojima nije takvo stanje.*¹¹⁶

❧ ČUVARI ZEMLJE ❧

Sufjan es-Sevri, rhm, je rekao: „*Meleki su čuvari nebesa, a sljedbenici hadisa su čuvari Zemlje!*“¹¹⁷

❧ ŠIRENJE ZNANJA JE OSVJEŽENJE ❧

Imam Ebu Amr el-Evzā'i, rhm, veli: „*Kada novotari javno ispolje svoju novotariju i poveća se broj novotarija i pozivača u zabludu, onda je širenje znanja osvježanje, a prenošenje hadisa milost za koju se treba prihvatiti u borbi protiv svakog inadžije.*“¹¹⁸

¹¹⁶ *Medžmu'ul-fetāvā*, 28/209-210.

¹¹⁷ Hatib el-Bagdādi, *Šerefu ashābil-hadis*, str. 91.

¹¹⁸ Ibn Veddāh, *El-Bide'u*, str. 524.

❧ NAJBOLJI GOVOR I DJELO ❧

Imam Ebu Bekr el-Ādžurri, rhm, kaže: „*Nijedan lijep govor nije ljepši od govora o tevhidu, niti je ijedno dobro djelo bolje od obavljanja farzova.*“¹¹⁹

❧ DA NEMA MUNAFIKA... ❧

Bilo je rečeno Hasanu el-Basriju, rhm: „*Neki ljudi tvrde da danas više nema munafika?*“, a on na to reče: „*Brate moj, da nema munafika osjećali bi se usamljeno. Na ulicama ne bi bilo nikoga.*“¹²⁰

❧ PRAVEDNOST SLJEDBENIKA SUNNETA ❧

Ibn Tejmije, rhm, je rekao: „*Sljedbenici ehlsunneta vel-džemā'ata pravedniji su prema svakoj skupini novotara nego li ti novotari međusobno - jedni prema drugima.*“¹²¹

❧ SRŽ ISLĀMA ❧

Šejh Sulejman b. Abdullah, rhm, kaže: „*Islam je činjenje ibadeta Allahu jedinom, koji nema sudruga, odaživajući se naredbama i kloneći se zabrana, uz iskrenost u svemu tome. Navedeno obuhvata sve vrste ibadeta koje je*

¹¹⁹ Kitabuš-Šeri'a, 2/632.

¹²⁰ Gazali, Ihjāu 'ulūmid-din, 1/123.

¹²¹ Minhādžus-sunne, 5/157.

*obaveza raditi iskreno samo radi Allaha. Onaj ko učini širk Allahu tako da uzme nekog za posrednika između sebe i Allaha, takav nije musliman.*¹²²

❧ O SINE ADEMOM... ❧

Od Hasana el-Basrija, rhm, prenosi se da je rekao: „*O sine Ademov, doista si ti kao dani, kad' god ode jedan dan otišao je i dio tebe!*“¹²³

❧ ODAKLE UZIMAMO VJERU? ❧

Imam Ibn Abdil-Berr, rhm, je rekao: „*Ono što je vjerodostojno preneseno od Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, ili ashaba, radijallahu anhum, to je znanje iz kojeg uzimamo vjeru, a ono što je uvedeno nakon njih, a nema utemeljenja u onome što se prenosi od njih, sve to je novotarija i žabluda.*“¹²⁴

❧ ZEMLJA NE ČINI NIKOG SVETIM ❧

Ebu Derdā, radijallahu anhu, poslao je pismo Selmanu el-Farisiju, radijallahu anhu, u kojem mu je napisao: „*Nakon našeg rastanka, Allah me je opskrbio imetkom i potomstvom; još me je počastio i da živim u svetoj*

¹²² *Tejsirul-'Azizil-Hamid*, str. 49.

¹²³ Ebū Nu'ajm, *Hiljetul-evlija*, 2/148.

¹²⁴ Ibn Tejmiije, *Fetval-Hamevije*, str. 480.

*zemlji - Kudsu. "Selman mu na to napisa: „Znaj da nije hajr u mnoštvu imetka i potomstva, nego je hajr da budeš puno blag i da ti koristi tvoje znanje. A zemlja, pa ona ne radi dobra djela umjesto ljudi, zato radi kao da te vide sva stvorenja i smatraj sebe već mrtvim."*¹²⁵

❧ POUČNA DOVA ❧

Imam Ahmed b. Hanbel, rhm, upućivao je dovu riječima: *„O Allahu, kao što si sačuvao moje lice da pada na sedždu nekom drugom mimo Tebe, molim Te, sačuvaj ga da traži (prosi) od nekog drugog mimo Tebe."*¹²⁶

❧ OSNOVA SVAKOG ZLA ❧

Šejhul-islam Ibn Tejmiije, rhm, ističe: *„Neznanje i nepravda su osnova svakog zla."*¹²⁷

❧ BEZ POLAGANJA RAČUNA ❧

Šejh Abdur-Rahman es-Sa'di, rhm, kaže: *„Onaj ko ostvari tevhid u potpunosti tako što će srce ispuniti imanom, tevhidom i iskrenošću, pa sve to potvrditi svojim djelima i u potpunosti se pokoriti Allahovim naredbama, dobrovoljno, iz žudnje i čežnje ka Allahu, još sve to ne*

¹²⁵ Zehebi, *Sijeru e'alāmin-nubela*, 1/548.

¹²⁶ Ibn Redžeb, *Džāmi'ul-'ulūmi vel-hikem*, 1/481.

¹²⁷ *Iktidāu sirātil-mustekim*, 1/148.

zaprlja ustrajnim griješenjem, taj će ući u Džennet bez polaganja računa i biće od onih koji će preteći druge u zauzimanju mjesta u Džennetu.¹²⁸

❧ UOČLJIVA OSOBINA NOVOTARA ❧

Ibn Tejmije, rhm, je rekao: „Niko nema pravo da odredi nekog čovjeka i obaveže ummet da ga slijedi, te da poziva na njegov put i neprijateljuje radi njega, osim Resulullaha, sallallahu alejhi ve sellem. Isto tako, nikome nije dozvoljeno da odredi neki govor radi kojeg će se prijateljevati i mržiti, osim Allahovog govora i govora Njegovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, te onoga na čemu je ummet jednoglasan. Naprotiv, to je uočljiva osobina novotara - oni odrede nekog čovjeka ili neki govor i na osnovu njega prave podjelu u ummetu, prijateljuju radi tog govora ili pripadnosti i neprijateljuju.“¹²⁹

❧ TRAGOVI PLAČA NA LICU ❧

Abdullah b. Isa, rhm, prenosi: „Na licu Omera b. el-Hattaba, radijallahu anhu, bile su uočljive dvije crne linije od učestalog plača.“¹³⁰

¹²⁸ El-Kavlus-sedid, str. 26.

¹²⁹ Medžmū'ul-fetāwā, 20/164.

¹³⁰ Ebū Nu'ajm, Hiljetul-evlija, 1/71.

❧ NA RUBU PROPASTI ❧

Ahmed b. Hanbel, rhm, kaže: „*Onaj ko odbije da prihvati hadis Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, takav je na rubu propasti.*“¹³¹

❧ KUĆA OD TRSTIKE ❧

Od Vuhejba b. el-Verda, rhm, prenosi se da je rekao: „Nuh, alejhis-selam, sagradio je sebi kuću od trstike, pa mu bi rečeno: '*A zašto nisi napravio malo bolju kuću?*', a on odgovori: '*Pa i ovo je mnogo onom ko će umrijeti!*'“¹³²

❧ ČIME SE RUŠI ISLAM ❧

Zijad b. Hudejr, rhm, kaže: „*Upitao me je Omer, radijallahu anhu: 'Znaš li čime se ruši islām?', 'Ne!' – odgovorio sam. 'Ruši se greškom učenjaka, munafikom koji raspravlja navodeći dokaze iz Kur'ana i vladavinom vladara koji odvođe ljude u zabludu'* – reče Omer, radijallahu anhu.“¹³³

¹³¹ Ibnul-Dževzi, *Menākibul-Imāmi Ahmed*, str. 182.

¹³² *Mersū'atu Ibn Ebi-Dunja*, 5/415.

¹³³ Dārimi, *Es-Sunen*, br. 220.

❧ KADA SE PRODUŽI SIJELO... ❧

Ibn Šihāb ez-Zuhri, rhm, je rekao: „*Kada se produži sijelo znaj da šejtan ima svog udjela.*“^{d34}

❧ RAZLIKA IZMEĐU MU'MINA I MUNAFIKA ❧

Imam Ebu 'Amr el-Evzā'i, rhm, je kazao: „*Zaista mu'min malo govori, a puno radi; a munafik puno govori, a malo radi.*“^{d35}

❧ KLONI SE RASPRAVA ❧

Ebu Derdā, radijallahu anhu, kaže: „*Dovoljno ti je grijeha da uvijek budeš zaposlen raspravom.*“^{d36}

Neki čovjek došao je Muhammedu b. Sirinu, rhm, da bi se raspravljao s njim, pa mu Ibn Sirin reče: „*Znam dobro šta želiš; i ja, kad bih želio da raspravljam sa tobom, pokazao bih ti šta znači rasprava, ali ne želim s tobom raspravljati.*“^{d37}

Omer b. Abdul-'Aziz, rhm, kaže: „*Kada čuješ raspravu, udalji se!*“^{d38}

¹³⁴ Ebū Nu'ajm, *Hišjetul-evlija*, 3/366.

¹³⁵ Zehebi, *Sijeru e'alāmin-nubela*, 2/684.

¹³⁶ Ibn Ebi Dunja, *Es-Samt*, str. 275.

¹³⁷ Ibn Redžeb, *Bejānu fadli 'ilmis-selef 'alā 'ilmil-halef*, str. 5.

¹³⁸ Ibn Ebi Dunja, *Es-Samt*, str. 274.

Hasan el-Basri, rhm, kada je čuo ljude kako raspravljaju rekao je: „*Njima je dojadilo činjenje ibādeta, olakšano im je da pričaju, izgubili su bogobojažnost, pa su progovorili.*“¹³⁹

Imam Malik b. Enes, rhm, je rekao: „*Zar ćemo, kad god nam dođe neki čovjek koji je ubjedljiviji u raspravi od nekog drugog čovjeka, radi njihove rasprave ostaviti ono što nam je Džibril, alejhis-selam, dostavio preko Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem!?*“¹⁴⁰ Jednom prilikom bi mu rečeno: „*O Ebu Abdullah, ako je čovjek učen i spoznao je Sunnet, da li da ga brani raspravljajući?*“, pa odgovori: „*Ne, nego će ih obavijestiti šta je Sunnet, pa ako prime od njega - dobro i jest, a ako ne prime - onda će šutjeti.*“¹⁴¹

Ebu Bekr el-Ādžurri, rhm, je rekao: „*Onaj kome Allah hoće dobro nadahne ga da slijedi sunnet Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i uputu na kojoj su bili ashābi, radijallahu anhum, i oni koji su ih slijedili po dobru od imāma među muslimanima u svakom vremenu. Nadahne ga da izučava znanje radi sebe, kako bi se udaljio*

¹³⁹ Ibn Redžeb, *Bejānu fadli 'ilmis-selef' alā 'ilmil-halef*, str. 4.

¹⁴⁰ Lālekāi, *Šerbu usūlil-'iatikād*, 1/144.

¹⁴¹ Ibn Abdil-Berr, *Džāmi'u bejānil-'ilmi ve fadlih*, str. 414.

*od neznanja. Cilj mu je da nauči u ime Allaha, a ne da nauči kako bi se raspravljao, polemisao i prepirao se, niti radi neke dunjalučke koristi. Onaj kome to bude namjera, biće spašen, inšallahu te'āla, od strasti, novotarija i žabluda.*⁴⁴²

Hafiz Ibn Redžeb el-Hanbeli, rhm, pojašnjava: „Onaj ko se sustegnuo od nepotrebnog govora, rasprava i polemika među prvim generacijama, nije se sustegnuo zato što nema znanja ili zato što ne zna raspravljati. Naprotiv, sustegnuli su se radi znanja i straha od Allaha.”⁴⁴³

Od Mu'āza b. Džebela, radijallahu anhu, prenosi se da je rekao: „Ostavite rasprave i polemike, zato što u tome nema puno hajra. Jedna od dvije skupine lažje (nije u pravu), a obje skupine se ogriješe.”⁴⁴⁴

Mejmun b. Mihrān, rhm, je napisao: „Dobro se pripazi rasprava i polemika o vjeri. Nemoj se raspravljati sa učenim niti sa neznalicom. Što se tiče učenog, radi rasprave će ti uskratiti znanje koje ima i neće mariti za onim što

¹⁴² Kitabuš-Šeri'a, 1/450.

¹⁴³ Bejānu fadli 'ilmis-selef 'alā 'ilmil-balef, str. 4.

¹⁴⁴ Dejlemi, El-Firdavs fī me'sūril-bitāb, 2/221.

radiš (pustit će te da propadaš); a što se tiče neznalice, unijet će ti nemir u prsa, a opet te neće poslušati.“¹⁴⁵

Od Ma'rufa el-Kerhija, rhm, se prenosi da je rekao: „*Kada Allah hoće dobro Svome robu otvori mu vrata dobrih djela, a zatvori mu vrata rasprava; a kada hoće robu loše, zatvori mu vrata dobrih djela a otvori mu vrata rasprava.*“¹⁴⁶

Imam Ahmed b. Hanbel, rhm, navodeći temelje sljedbenika Sunneta kaže: „... napuštanje rasprava, polemika i prepirki o vjeri“ Zatim je rekao: „*Ne polemiši ni sa kim niti raspravljaj, nemoj ni učiti kako se vodi rasprava...*“¹⁴⁷

Abbas b. Galib el-Verrak upitao je imama Ahmeda, rhm: „*O Ebu Abdullah, žadesim se na skupu na kojem nema niko drugi ko poznaje Sunnet osim mene i desi se da počne govoriti jedan od novotara - da li da mu odgovorim?*“, pa mu je rekao: „*Nemoj sebe dovoditi u takvu poziciju. Obavijesti ih o Sunnetu i ne raspravljaj!*“

¹⁴⁵ Dārimi, *Es-Sunen*, 1/90.

¹⁴⁶ Bejheki, *Šu'abul-imān*, 2/295.

¹⁴⁷ Lālekāi, *Šerhu usūli 'iatikād*, 1/156.

Zatim sam ga opet upitao isto pitanje, a on mi reče:
*„Vidim da si ti osoba koja voli raspravljati!”*¹⁴⁸

❧ DOBRO PRIVEŽI JEZIK ❧

Sufjan es-Sevri, rhm, bi govorio: *„Neki prije nas imali su običaj reći: 'Moj jezik je poput divlje životinje, ako ga pustim bojim se da će me pojesti.'”*¹⁴⁹

❧ NUŽNOST RADA ZA VJERU ❧

Šejh Abdur-Rahman es-Sa'di, rhm, je rekao:
*„Neka je Allahov rahmet na svakog ko pomogne ovu vjeru, pa makar i sa pola riječi. Jer, zaista je prava propast da rob ostavi ono što je u mogućnosti činiti od da've (poživu) u ovu vjeru.”*¹⁵⁰

❧ DA LI SE OD TEBE SPASIO? ❧

Od Sufjana b. Husejna, rhm, se prenosi da je rekao: „Spomenuo sam jednog čovjeka po lošem u prisustvu Ijjasa b. Mu'avije, pa me je pogledao u lice i priupitao: *'Da li si ratovao protiv Rimljana?'*, *'Ne!'*, rekao sam. Upita: *'A protiv Sinda, Hindusa i Mongola?'*, *'Nisam!'*, odgovorio sam. Tada reče: *'Pa*

¹⁴⁸ Ibn Muflih, *El-Adābuš-šer'ijje*, 1/201.

¹⁴⁹ *Mersū'atu Ibn Ebi-Dunja*, 8/53.

¹⁵⁰ *El-Kavlus-sedid*, str. 36.

*zar su od tebe se spasili i Rimljani i Sindi i Hindusi i Mongoli, a nije se spasio tvoj brat musliman!?' Nakon toga nisam nikada više ponovio isto.*¹⁵¹

❧ AKIDA SE POKAŽE U DJELIMA ❧

Šejhul-islām Ibn Tejmijje, rhm, kaže: „*Rijetko ćeš naći čovjeka koji ima iskvarenu akidu, a da se to ne pokazuje na njegovim djelima u praksi.*“¹⁵²

❧ KAKO SE HRANE VJERNICI? ❧

Sehl et-Tusteri, rhm, bio je upitan o čovjeku koji jede jednom dnevno, pa je rekao: „*Tako se hrane iskreni!*“ Bi mu rečeno: „*A onaj koji jede dva puta?*“, odgovori: „*To je hrana mu'mina!*“ Zatim bi upitan: „*A šta je sa onim koji jede tri puta?*“ - „*Poručite njegovoj porodici da mu naprave štalu!*“ - odgovori on.¹⁵³

❧ NE SJEDI SA TAKVIMA ❧

Mus'ab b. Sa'd, rhm, kaže: „*Nikako ne sjedi sa onim ko je upao u fitnu jer će te od njega, neminovno, zadesiti jedna od dvije stvari: ili će ti zaražiti srce, pa ćeš*

¹⁵¹ Ibn Kesir, *El-Bidāje ven-Nihāje*, 10/46.

¹⁵² *Iktidāu sirātil-mustekīm*, 1/121.

¹⁵³ Ibnul-Kajjim, *El-Fevāid*, str. 261.

*krenuti njegovim putem ili će te, pak, ezijetiti (uznemiriti) prije nego se rastanete.*⁴⁵⁴

❧ ONI KOJIMA NIKO NE ZAVIDI ❧

Imam Ibn Hazm el-Endelusi, rhm, je rekao: „*Ako si od onih koji nemaju neprijatelja, onda u tebi nema nikakva dobra. Uistinu, najgore je stanje osoba koje nemaju neprijatelja. To su oni koje Allah nije počastio s blagodatima, pa im radi toga niko i ne zavidi.*“⁴⁵⁵

❧ POZABAVI SE SOBOM ❧

Bilo je rečeno Rebi'u b. Husejmu, rhm: „*Zašto nikada ne spominješ nikoga od ljudi?*“, pa je odgovorio: „*Nisam još uvijek zadovoljan sa samim sobom. Kudim sebe, pa nemam vremena da kudim druge ljude. Ljudi se boje Allaha radi grijeha koje rade drugi mimo njih, a ne boje Ga se radi svojih vlastitih grijeha.*“⁴⁵⁶

❧ UPOZORAVANJE NA NOVOTARE ❧

Ibn Tejmije, rhm, kaže: „*Predvodnici novotarija, oni koji govore suprotno Kur'anu i Sunnetu ili rade ibadete suprotne Kur'anu i Sunnetu - pojašnjavanje njihovog stanja i*

¹⁵⁴ Herevi, *Zemmul-kelem*, str. 821.

¹⁵⁵ *El-Ablaku ves-sijer*, str. 71.

¹⁵⁶ Ibnul-Dževzi, *Sifetüs-safve*, 3/40.

*upozoravanje ummeta na njih je obaveza po konsenzusu svih muslimana (...) Da nema onih koje Allah nadahne da otklanjaju njihovu štetu vjera bi bila uništena i njihova šteta po vjeru bila bi veća od štete koju može napraviti neprijatelj u ratu...*¹⁵⁷

Upitan je imam Ahmed b. Hanbel, rhm: „Čovjek dobrovoljno posti, klanja i boravi u itikāfu, da li je to tebi draže ili da govori protiv novotara?“, pa reče: „Ako ustane da klanja i boravi u itikāfu korist toga se vraća samo njemu, dok, ako govori protiv novotara, korist toga se vraća svim muslimanima. To je bolje!“¹⁵⁸

❧ IMA LI VEĆI BELAJ PO VJERU? ❧

Ibn Kajjim el-Dževzije, rhm, ističe: „A kakve li je to vjere i koje li je to dobro kojim se okitio onaj ko gleda kako se Allahove svetinje skrnave, Njegove granice prelaze, vjera napušta i sunnet Njegovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, odbacuje i ne slijedi, a on, hladnog srca i mirnog jezika!? Glubonijemi šejtan je on, isto kao što je i onaj ko govori neistinu šejtan koji govori. Zar ima veći belaj po vjeru od ovakvih? To su oni koji, ako sebi osiguraju branu i pozicije, ne mare za onim što se dešava s vjerom. Najbolji

¹⁵⁷ Medžmū'atur-resāili vel-mesāil, 5/110.

¹⁵⁸ Ibn Tejmije, Medžmū'atur-resāili vel-mesāil, 5/110.

*među njima su oni koji su malo tužni i žalosni zbog onog što se dešava, ali, ako bi neko uradio nešto čime udara na njihov ugled ili imetak, eh, onda bi se krajnje potrudili i dali sve od sebe da se odbrane (...) Ovi, pored toga što su pali u Allahovim očima i zaslužili Njegov prezir, iskušani su na dunjaluku najvećim belajom, a nisu toga ni svjesni. Njihovo srce je mrtvo. Doista, srce što je više zdravije, njegova srdžba radi Allaha i Poslanika je jača i žestića, a njegova odbrana vjere potpunija.*¹⁵⁹

❧ ZNAKOVI GLUPOG ČOVJEKA ❧

Ibn Hibbān el-Bustī, rhm, je kazao: „Znakovi glupog čovjeka su: brzi odgovori na pitanja bez provjere i utvrđivanja, grobotno smijanje, učestalo okretanje, napadanje na dobre ljude i druženje sa lošim.”¹⁶⁰

❧ O POKVARENIM VLADARIMA ❧

Sufjan es-Sevri, rhm, je rekao: „Zaista su ovi vladari i kraljevi vama ostavili ahiret, pa ostavite vi njima dunjaluk.”¹⁶¹

¹⁵⁹ I'ālāmūl-muvekki'in, 2/121.

¹⁶⁰ Ibnul-Dževzi, *Ahbārul-humka*, str. 37.

¹⁶¹ Zehebi, *Sijeru e'ālāmin-nubela*, 2/700.

❧ GLAVNI UZROK DOBRA I ZLA ❧

Šejhul-islam Ibn Tejmijje, rhm, je rekao: „Onaj ko razmisli o stanju svijeta uvidjeti će da je glavni uzrok svakog dobra isporijedanje tevhida Allahu, dželle šanuh, te činjenje ibadeta i pokoravanje Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem. Isto tako, svako zlo na svijetu, fitna, belaj, suša i nemoć pred neprijateljima, glavni uzrok toga je suprostavljanje Allahovom Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, i poziv nekom drugom, a ne Allahu. Onaj ko o ovome razmisli vidjet će da je tako: kod sebe samog, a i kod drugih općenito.“¹⁶²

❧ ONI KOJI SU POŠTEĐENI BELAJA ❧

Imam Ebu Abdullah el-Kurtubi, rhm, je rekao: „Kaže se da svako mjesto u kojem se nalaze četiri stvari njegovi stanovnici su sačuvani belaja i smutnji: prva, vladar koji je pravedan i ne čini ljudima zulum; druga, učenjak koji je na Pravom putu; treća, šejhovi koji naređuju dobro i odvraćaju od zla, te podstiču na učenje i čitanje; i četvrta, da su im žene pokrivene i da se ne razgolićavaju kao u pagansko (predislamsko) doba.“¹⁶³

¹⁶² Medžmū'ul-fetāwā, 15/25.

¹⁶³ El-Džāmi'u li abkāmil-Kur'an, 4/49.

❧ ZAŠTO OMALOVAŽAVAJU ASHABE? ❧

Imam Ebu Zur'a er-Rāzi, rhm, je kazao: „Kada vidiš čovjeka da omalovažava nekog od ashāba Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, znaj da je on žindik. Za nas je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, istina, ali oni udaraju na naše svjedoke kako bi srušili Kur'an i Sunnet, a ti i takvi su preči da se sruše jer su žindici.“¹⁶⁴

❧ SUSTEGNI SE OD VIŠKA GOVORA ❧

Omer b. el-Hattab, radijallahu anhu, imao je običaj reći: „Neka se Allah smiluje svakom čovjeku koji se sustegne od viška govora i posveti se višku dobrih djela.“¹⁶⁵

❧ ONAJ KO ODBIJE ISTINU ❧

Imam Ibn Kajjim el-Dževzijje, rhm, kaže: „Davno je rečeno da će onaj, kome se ponudi istina, pa je odbije, biti kažnjen razvratom srca, razuma i mišljenja.“¹⁶⁶

❧ NEKIMA JE BOLJE DA ŠUTE ❧

Imam Šafija, rhm, je rekao: „Učenin je obaveza da ne govore osim po onome što znaju jer su o znanju

¹⁶⁴ Hatib el-Bagdādi, *El-Kifāje*, str. 97.

¹⁶⁵ Ibn Kutejbe, *Ujūnūl-abbār*, 1/452.

¹⁶⁶ *Miftāhu dāris-se'ade*, 1/99.

*progovorile pojedine osobe kojima je bilo preče da su sustegnuli se od nekih stvari o kojima su govorili, a i bliže selametu, inšallahu te'ala.*¹⁶⁷

❧ SLAST IMĀNA U TRI STVARI ❧

Hasan el-Basri, rhm, je rekao: „Tražite slast imāna u tri stvari: u namažu, u zikru i u učenju Kur'ana; pa ako nadete..., a u suprotnom, znajte da su vam vrata zatvorena.”¹⁶⁸

❧ KORISNA DOVA ❧

Imam Ebu Bekr el-Ādžurri, rhm, je rekao: „Molim Allaha da iz Svoje blagodarnosti i plemenitosti učini sve nas od onih putem kojih se oživljavaju sunneti i izumiru novotarije, te jačaju srca onih što su na istini, a razaraju duše sljedbenika strasti.”¹⁶⁹

❧ POČASTI SAMOG SEBE ❧

Imam Ibnul-Kajjim, rhm, je rekao: „Onaj ko želi da ukaže počast samom sebi neka ne govori osim ono o čemu ima znanja.”¹⁷⁰

¹⁶⁷ *Er-Risāle*, str. 34.

¹⁶⁸ Ibnul-Kajjim, *Medāridžus-sālikin*, 2/424.

¹⁶⁹ *Kitabuš-Šeri'a*, 1/274.

¹⁷⁰ *I'alamul-muvekki'in*, 2/117.

❧ RAZLIKA IZMEĐU ZNANJA I NEZNANJA ❧

Hafiz Ibn Redžeb el-Hanbeli, rhm, kaže: „Mnogi u zadnje vrijeme su zavedeni, pa misle da je onaj ko više priča, raspravlja i polemiše o vjerskim pitanjima učeniji od onog ko nije takav. To je totalno neznanje! Pogledaj samo najveće ashabe i učenjake među njima poput Ebu Bekra, Omera, Alije, Mu'āza, Ibn Mes'uda i Zejda b. Sabita kakvi su bili. Manje su govorili od Ibn Abbāsa, a učeniji su od njega. Isto tako, govor tabi'ina je mnogobrojniji od govora ashaba, a ashābi su učeniji od njih, pa tako i generacija nakon tabi'ina, više su govorili od tabi'ina, a tabi'ini su učeniji od njih. Prema tome, nije znanje mnoštvo predaja, govora i pisanja, nego je to nūr (svjetlo) koje Allah usadi u srce roba pomoću kojeg spozna istinu i napravi razliku između istine i laži, a sve to ispolji sažetim izjavama i izrekama koje ostvare cilj (...) Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, posvjedočio je stanovnicima Jemena imān i fikḥ (razumijevanje vjere). Međutim, Jemenci najmanje od svih pričaju i polemišu, ali njihovo znanje je korisno i u srcima je, a jezičima govore samo ono za čime ima potrebe.“¹⁷¹

¹⁷¹ Bejānu fadli 'ilmis-selef alā 'ilmil-halef, str. 5.

❧ PRAVEDAN SUD PREMA DRUGIMA ❧

Se'id b. Musejjeb, rhm, je rekao: „*Ne postoji ni jedan ālim, niti ugledan čovjek, niti vrijedna osoba, a da pri sebi nema određene mahane. Ali, onaj čije su vrline brojnije nego manjkavosti, njegove manjkavosti će se utopiti u vrline isto kao što će i onaj čije su manjkavosti brojnije od vrlina ostat bez vrlina.*“^{a72}

❧ SVJETLO U DŽENNETU ❧

Upitan je Ibn Abbas kakvo će biti svjetlo u Džennetu, pa je rekao: „*Jesi li vidio kako izgleda nebo pred izlazak Sunca? E, tako će biti svjetlo u Džennetu, samo što u njemu nema Sunca niti zime.*“^{a73}

❧ SLIJEDI SUNNET U SVEMU ❧

Ibn Tejmijje, rhm, kaže: „*Pametani i razumni ljudi trebali bi se potruditi da slijede sunnet Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, u svemu.*“^{a174}

❧ KRATKOĆA DUNJALUKA ❧

Ibnus-Semmak, rhm, je rekao: „*Čitav dunjaluk je kratak, a ono što je ostalo od njega je kratko. Tebi od*

¹⁷² Ibn Abdil-Berr, *Džāmi'u bejānil-ilmī ve fadlīh*, 2/820.

¹⁷³ Ibn Ebi Dunja, *Sifetul-Dženne*, br. 147.

¹⁷⁴ *Iktidāus-sirātil-mustekīm*, 2/270.

*ostatka pripada samo malo, a od ono malo što ti pripada, ostalo je još samo malo.*¹⁷⁵

❧ DJELA U KOJA JE SE UZDAT ❧

Zejd b. Eslem, rhm, prenosi da je Ebū Dudžane Simak b. Hareše, radijallahu anhu, rekao: „*Od svih djela, najviše se uzdam u dva djela: prvo, nisam pričao o onome što me se ne tiče; i drugo, srce mi je bilo čisto spram ostalih muslimana.*“¹⁷⁶

❧ SRŽ ALLAHOVIIH OBJAVA ❧

Šejhul-islam Ibn Tejmijje, rhm, kaže: „*Prenosi se da je Uzvišeni Allah objavio stotinu i četiri knjige, a znanje svih tih knjiga sakupio je u četiri knjige, a te četiri knjige sakupio je u Kur'anu, a znanje iz Kur'ana sažeo je u mufessalu*¹⁷⁷, *a znanje iz mufessala sažeo je u suri El-Fātiha, a znanje iz sure El-Fātiha sažeo je u ajetu: 'Samo tebi činimo ibādet i samo od Tebe pomoć tražimo!'* (El-Fātiha, 4)“¹⁷⁸

¹⁷⁵ Zehebi, *Sijeru e'alāmin-nubela*, 8/330.

¹⁷⁶ Ibn Sa'd, *Et-Tabakātul-kubrā*, 3/557.

¹⁷⁷ Zadnji dio Kur'ana, od sure Kāf pa do kraja.

¹⁷⁸ *El-Fetāval-kubrā*, 2/223.

❧ GRADNJA NA KABUROVIMA ❧

Poznati hanefijski alim, imam Muhammed b. Bīr Ali el-Birkevi el-Hanefi, rhm, kaže: „*Većina imāma jasnog je stava kako je zabranjeno graditi džamije iznad kaburova i klanjati okrenut prema njima jer time se slijedi vjerodostojna i jasna praksa Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. Slijedabenci Ahmeda, Malika i Šafije su govorili da je to haram, a neki su rekli da je pokudeno. Nužno je shvatiti da se ta pokudenost (koju neki među njima navode) odnosi na pokudenost u značenju harama. Time se ima lijepo mišljenje o njima, tj. da nisu dozvoljavali ono što je mutevātir predajama preneseno od Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, da je zabranio i prokleo onoga koji to radi.*“¹⁷⁹

❧ ISTINA JE POTPOMOGNUTA ❧

Imam Ibnul-Kajjim, rhm, je rekao: „*Istina je potpomognuta, ali i iskušana i nemoj se čuditi jer to je odredba Milostivog.*“¹⁸⁰

¹⁷⁹ *Zijāretul-kubūr*, str. 11.

¹⁸⁰ *El-Kāfijetuš-šāfijje*, str. 17.

❧ PUT SELEFA ❧

Imam Šemsuddin Muhammed b. Ahmed es-Sefārini, rhm, kaže: „*Mezheb*¹⁸¹ *selefa* podrazumijeva *sljedenje onoga na čemu su bili plemeniti ashabi, radijallahu anhum, te odabrani tabi'ini*¹⁸² *koji su ih sljediti na dobročinstvu, a i oni koji su njih (tabi'ine) sljediti, te imāmi (predvodnici) u vjeri kojima je posvjedočen imāmet i poznat njihov stepen u vjeri, a ljudi su naslijedili njihov govor s generacije na generaciju. Put selefa ne obuhvata one koji su optuženi za novotarije i one koji su prepoznatljivi po neprihvatljivim nazivima i nadimcima, poput haridžija, rafidija, kaderija, murdžija, džebrija, džehmija, mu'tezila, kerrāmija i sl.*“¹⁸³

❧ KADA ALLAH ŽELI DOBRO ROBU... ❧

Muhammed b. Ka'b el-Kurezi, rhm, je govorio: „*Kada Allah, azze ve dželle, želi dobro Svome robu učini ga skromnim prema dunjaluku, poduči ga propisima vjere i uputi ga da spozna svoje lične mahane.*“¹⁸⁴

¹⁸¹ Put, pravac, usmjerenje.

¹⁸² Generacija nakon ashaba, radijallahu anhum.

¹⁸³ *Levāmi'ul-envāril-behije*, 1/20.

¹⁸⁴ Dejnūri, *El-Mudžālesetu ve dževahirul-'ilm*, 6/86.

❧ KAKO BITI ALLAHOV EVLIJA? ❧

Šejhul-islam Ibn Tejmije, rhm, je rekao: „Onaj ko spozna ono što je Allah naredio i ono što je zabranio i radi po tome, on je Allahov evlija, pa makar ne učio čitav Kur'an, pa makar i ne bio od onih koji znaju davati fetve i donositi presude u međuljudskim sporovima.“¹⁸⁵

❧ KO JE PRAVI JUNAK ❧

'Umer b. Muhammed b. el-Verdi, rhm, je rekao: „Boj se Allaha! Nikad bogobojažnost nije bila bližu čovjekovog srca, a da nije stigao do cilja. Nije hrabar onaj ko presreće ljude po ulici“¹⁸⁶, „nego je pravi junak onaj ko se Allaha boji.“¹⁸⁷

❧ KO JE PRAVI UČENJAK? ❧

Alija b. Ebi Talib, radijallahu anhu, je rekao: „Fekih, i to pravi fekih, je onaj ko ne navodi ljude da izgube nadu u Allahovu milost, niti im dozvoljava činjenje grijeha prema Allahu, niti ih navodi da budu sigurni od Allahove kazne.“¹⁸⁸

¹⁸⁵ El-Mustedrek 'alā Medžmū'il-fetāwā, 1/165.

¹⁸⁶ Tj. presreće ih otimajući im imetak na silu.

¹⁸⁷ El-Lāmijje, str. 1.

¹⁸⁸ Dārimi, Es-Sunen, br 305.

❧ OLAHKO IZDAVANJE FETVI ❧

Hafiz Ibnus-Salāh, rhm, kaže: „Nije dozvoljeno muftiji da se opušta i olahko izdaje fetve. Onaj ko je poznat po tome, nije dozvoljeno da se od njega traže fetve.”¹⁸⁹

❧ HARIŽIJE SU LOŠ NAROD ❧

Imam Ebu Bekr el-Ādžurri, rhm, je rekao: „Muslimani se ne razilaže, prve i zadnje generacije, da su haridžije loš narod, narod zla, nepokornici Allahu i Njegovom Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, iako klanjaju, poste i trude se u ibadetima. Ništa im to neće koristiti! Oni javno pokazuju da naređuju dobro i odvrćaju od zla, ali to im ništa neće koristiti jer tumače Kur'an po svojim strastima i obmanjuju muslimane. Allah nas je upozorio na njih, kao i Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, te njegove pravedne halife i svi ostali ashābi, radijallahu anhum, i oni koji ih slijede u dobročinstvu. Haridžije su prljavi i nečisti zlikovci, a i svi oni koji slijede njihov put. Jedni od drugih nasljeđuju taj mezhebe od davnina pa do danas i izlaže sa sabljom na ummet, te dozvoljavaju ubijanje muslimana...”¹⁹⁰

¹⁸⁹ Edebul-mufti vel-mustefti, str. 111.

¹⁹⁰ Kitabuš-šeri'a, 1/325-326.

❧ UMRTVI ZABLUDU I OŽIVI ISTINU ❧

Od Omera b. el-Hattaba, radijallahu anhu, prenosi se da je rekao: „*Ne spominjajte zabludu, pa je tako umrtvite, a spominjajte istinu pa je tako oživite.*“¹⁹¹

❧ PONIZNOST VELIKIH IMĀMA ❧

Kaže Muhammed b. Zuhejr: „*Otišao sam kod Ahmeda b. Hanbela da ga upitam o nečemu. U tom trenutku došao je neki čovjek i postavio mu pitanje ili je sa njim o nečemu popričao. Kada je završio, reče mu povišenim tonom: 'Allah te nagradio dobrim radi islāma!*“¹⁹², a imam Ahmed b. Hanbel se naljuti i odgovori: „*A ko sam to ja da me Allah nagradi dobrim radi islāma!? Nego, Allah nagradio islam radi mene!*“^{193, 194}

❧ UGLEDAJ SE NA ASHABE ❧

Od Ibn Mes'ūda, radijallahu anhu, prenosi se da je rekao: „*Onaj među vama ko želi da se ugleda na nekoga, pa neka se ugleda na ashābe Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem. Njihova srca bila su najbogobojaznija, a*

¹⁹¹ Ebū Nu'ajm, *Hiljetul-evlija*, 1/55.

¹⁹² Tj. radi tvog hizmeta islamu.

¹⁹³ Tj. zato što sam njegov pripadnik.

¹⁹⁴ Ebū Ja'la, *Tabakātul-banābile*, 1/298.

*ujedno, najmanje su opterećivali se, slijedili su najispravniju uputu i bili su u najboljem stanju. To je narod kojeg je Allah izabrao da budu prijatelji Njegovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. Radi toga, priznajte im njihove vrline i slijedite ih u njihovim postupcima jer su, doista, bili na Pravom putu.*¹⁹⁵

❧ ISTINSKI DOŽIVLJAJ DŽENAZE ❧

Jahja b. Ebi Kesir, rhm, kada bi prisustvovao nekoj dženazi nije bio u stanju večerati te noći. Toliko bi bio ožalošćen da niko ne bi imao hrabrosti da mu se obrati.¹⁹⁶

❧ SUNNET POJAŠNJAVA KUR'AN ❧

Omer, radijallahu anhu, kaže: „Doći će ljudi koji će s vama polemisati navodeći manje jasne ajete iz Kur'ana, pa im vi zato odgovorite sa Sunnetom jer sljedbenici Sunneta bolje poznaju Kur'an.”¹⁹⁷

❧ GORI OD HARIDŽIJA ❧

Ibn 'Tejmijje el-Harrani, rhm, kaže: „Haridžije tumače Kur'an onako kako se podudara s njihovim

¹⁹⁵ Ibn Abdil-Berr, *Džāmi'u bejānil-'ilmi ve fadlih*, str. 1810.

¹⁹⁶ *Mersū'atu Ibn Ebi Dunja*, 7/63.

¹⁹⁷ Ibn Betta, *El-İbāne*, 1/250.

*ubjedenjima, a onaj ko se s njima razide u tom tumačenju smatraju ga nevjernikom jer se kod njih, tim činom, suprostavio Kur'anu. Shodno tome, onaj ko dođe s novim izmišljenim govorima (mišljenjima) koji nemaju uporište u Kur'anu i proglasi nevjernikom svakog ko se ne složi s njim, govor takvog je gori čak i od govora haridžija.*¹⁹⁸

❧ SLJEDBENICI DEDŽDŽĀLA ❧

Od Mutarrifa b. Abdullaha, rhm, prenosi se da je rekao: „*Najbrojniji sljedbenici Džedždžala biće židovi i novotari.*“¹⁹⁹

❧ ČITAVA VJERA ❧

Imam Ibnul-Kajjim, rhm, je rekao: „*Čitava vjera nalazi se u riječima Uzvišenog: '...kreni pravim putem kako ti je i naređeno' (Hūd, 112)*“²⁰⁰

❧ NIJET ZA NAMAZ RIJEČIMA ❧

Mullā Ali el-Kāri, rhm, tvrdi: „*Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, klanjao je trideset hiljada namaza i nije nam preneseno da je i jednom rekao: 'Nevejtun en usallije... / Odlučio sam da klanjam...' Ono što je on,*

¹⁹⁸ Medžmu'ul-fetāwā, 20/164.

¹⁹⁹ Herevi, Zemmul-keḷām, str. 192.

²⁰⁰ Tarikul-bidžretejn, str. 41.

sallallahu alejhi ve sellem, ostavio je sunnet ostaviti, isto kao što je i sunnet raditi ono što je on radio. ²⁰¹

❧ PISMA KOJA BI SLALI JEDNI DRUGIMA ❧

Avn b, Abdullah, rhm, kaže: *"Pobožni, dobri ljudi prije nas, jedni drugima su slali u pismima sljedeće riječi: 'Onaj ko bude radio za ahiret, Allah će ga poštediti brige za dunjalukom; onaj ko popravi odnos između sebe i Allaha, Allah će popraviti odnos između njega i ljudi; onaj ko popravi ono što taji, Allah će mu popraviti ono što javno pokazuje.'"* ²⁰²

❧ BORBA PROTIV HARIŽIJA ❧

Ibn Hubejre, rhm, kaže: *„Borba protiv haridžija preča je od borbe protiv mušrika zato što je u borbi protiv njih čuvanje glavnice islama.* ²⁰³

❧ ODNOS PREMA LJUDIMA ❧

Ibn Tejmije, rhm, je rekao: *„Kada su posrijedi ljudi, odnos prema njima je kao što je davno rečeno: 'Budi potreban za kim hoćeš - bićeš njegov zarobljenik, budi*

²⁰¹ *Mirkātul-mefātih*, 1/43.

²⁰² Ibn Kutejbe, *Ujūnul-abbār*, 2/378.

²⁰³ Ibn Hadžer, *Fethul-Bari*, 12/301.

*neovisan od koga hoćeš - bićeš na istom stepenu, čini dobro kome hoćeš - bićeš mu nadređen.*²⁰⁴

❧ ZNANJE I IBADET ❧

Sufjan es-Sevri, rhm, je rekao: „Kada bi čovjek odlučio da krene u traganje za znanjem, prije toga bi dvadeset godina proveo čineći ibādet.”²⁰⁵

❧ BITNOST EDEBA ❧

Imam Ibnul-Kajjim, rhm, je rekao: „Edeb je glavni povod čovjekove sreće i uspjeha, a nedostatak edeba je glavni povod nesreće i neuspjeha. Ništa ne donosi hajr na dunjaluku i ahiretu poput edeba, a ništa nije povod manjka hajra na dunjaluku i ahiretu poput manjka edeba.”²⁰⁶

❧ OPERI RUKE OD NJEGA ❧

Ibrahim et-Tejmi, rhm, kaže: „Kada vidiš čovjeka da se nemarno odnosi prema početnom tekbiru (za namaz u džematu), operi ruke od njega.”²⁰⁷

²⁰⁴ Medžmū'ul-fetāwā, 1/39.

²⁰⁵ Ibn Ebi Hātīm, El-Džerbu vet-ta'dil, 1/95.

²⁰⁶ Medāridžus-sālikin, 2/368.

²⁰⁷ Ebū Nu'ajm, Hiljetul-evlija, 4/215.

❧ OD KOGA DOLAZE BELAJI? ❧

Ibn Tejmijje, rhm, kaže: „*Neka pogleda svaki razuman čovjek u ono što se dešava u njegovom vremenu i ono što je bilo malo prije njega - od fitni, belaja, zla i nereda koji pogadaju islam - naći će da većina toga dolazi od strane rafidija (šija)*.”²⁰⁸

❧ AHLAK VELIKANA ❧

Šejhul-islam Ebul-Abbas Ibn Tejmijje, rhm, više puta je zatvaran u pritvor i mučen. Jednom prilikom napisao je pismo onima koji su bili povod da bude zatvoren rekavši: „*Ne želim da se svetim ikome radi njegovih laži i potvora na mene, niti radi njegovog zulumu i neprijateljstva. Ja sam halalio svakom muslimanu i volim hajr svim muslimanima i volim svakom mu'minu da ga zadesi isto hajra koliko zadesi i mene. Oni što su lagali i zulum mi činili, ja sam im, što se mene tiče, halalio, a što se tiče njihovog grijeha prema Allahu, ako se pokaju, pa Allah će im oprostiti, a u protivnom, On će im suditi. Da je dozvoljeno zahvaliti se čovjeku na lošim postupcima, ja bi se zahvalio svakom ko je bio povod da se ovo desi ...*”²⁰⁹

²⁰⁸ Minhādžus-sunne, 6/372.

²⁰⁹ Medžmu'ul-fetāvā, 28/56.

❧ BLAGODATI ISKUŠENJA ❧

Šejh Abdur-Rahman b. Nasir es-Sa'di, rhm, kaže: „Od Allahove blagosti i dobrote prema robu jeste da ga stavi na iskušenja, pa mu olakša da ustraje na njima i tako zaradi velike stepene u Džennetu koje ne bi nikada zaradio svojim djelima.“²¹⁰

❧ UČENJE FATIHE MRTVIMA ❧

Šejh Muhammed Rešid Ridā, rhm, kaže: „Znaj, da običaj koji je rasprostranjen među ljudima, na selima i u gradovima, da se uči Fatiha mrtvima, nije prenesen u sabih niti da'if hadisu. Naprotiv, to se ubraja u novotarije koje su u suprotnosti s jasnim i nedvosmislenim tekstovima. No, radi šutnje onih koji oblače odjeću uleme i njihovog prećutnog odobravanja s ciljem udovoljavanja običnom svijetu to djelo je dignuto na stepen pritrđenih sunneta, ili možda čak obaveznih djela (farzova). Ukratko, to pitanje je od stvari koje su vezane za ibādetu, pa u tome je obaveza zadržati se na tekstovima Kur'ana, Sunneta i djelima prvih generacija.“²¹¹

²¹⁰ El-Mevāhibu-rabbānīje, str. 124.

²¹¹ Tefsirul-menār, 8/268.

❧ PUŠTANJE BRADE KOD HANEFIJA ❧

Poznati hanefijski učenjak, muftija Damaska, šejh Muhammed b. Ali el-Haskefi el-Hanefi kaže: „Kraćenje brade ispod dužine šake, kao što to rade neki Marokanci i ženskaroši među muškarcima, nije dozvolio niko od učenjaka, a brijenje brade u potpunosti je običaj židova u Indiji i međžusija (vatropoklonika) među nearapima.“²¹²

❧ HIDŽAB JE IBADET ❧

Šejh Abdul-'Aziz b. Bāz, rhm, je rekao: „Hidžab je u osnovi ibādet jer je po islamu naređen, a ujedno je zabranjeno sve suprotno hidžabu u Allahovoj knjizi i sunnetu Njegovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem.“²¹³

❧ ZA ONE KOJI VRIJEĐAJU ASHABE ❧

Šejhul-islam Ibn Tejmijje, rhm, kaže: „Većina heretika se krije iza šijja (rafidija) i javno se pokazalo kako ih Allah unakazi. Vjerodostojno je preneseno kako im se lica pretvore u lica majmuna i to dok su živi, ali i

²¹² Ibn Ābidin, *Reddul-muhtār*, 3/398.

²¹³ *Medžmu'u fetāvā Ibn Bāz*, 5/225.

*poslije smrti. Učenjaci su zabilježili takve događaje u svojim djelima.*²¹⁴

❧ ISKUŠENJE RADI GRIJEHA ❧

Bilo je rečeno Ebu Sulejmanu ed-Dāraniju: „Zašto razumni i pametni ljudi ne kude one koji loše postupaju prema njima!“, a on odgovori: „Zato što znaju da im je to iskušenje od Allaha radi grijeha!“²¹⁵

❧ NIKAB KOD HANEFIJA ❧

Imam Ebu Bekr el-Džessās el-Hanefi, rhm, nakon što je u svom tefsiru naveo Allahove, dželle šanuh, riječi: „... **neka spuste džilbabe svoje niza se**“ (El-Ahzab, 59), napisao je: „U ovom ajetu je dokaz da je mladoj ženi naređeno pokriti lice od stranaca, te da prilikom izlaska napolje ne izlazi osim uz pokrivanje i čednost, a to iz razloga da ne bi osjetili naklonost prema njoj oni bolesnih srca.“²¹⁶

❧ ONAJ KO BUDE BRANIO VJERU... ❧

Imam El-'Izz b. Abdus-Selam, rhm, kaže: „Onaj ko bude branio Allaha i uzdižao Njegovu vjeru zaslužuje

²¹⁴ Es-Sārimul-meslūl, str. 587.

²¹⁵ Ibn Muflih, El-Ādābus-šer'ijje, 2/198.

²¹⁶ Abkāmul-Kur'an, 5/245.

*da ga Allah paži Svojim okom koje nikad ne spava i da ga učini ponositim Svojim ponosom kojem nema kraja.*²¹⁷

❧ KAD NESTANE STIDA ❧

Mudžahid b. Džebr, rhm, proučio je ājet: „**A njih smijeniše zli potomci, koji namaz napustiše i za požudama pođoše...**“ (Merjem, 59) pa je dodao: „Oni su u ovom ummetu. Jedni druge jašu po putevima (čineći žinaluk) poput magaraca i stoke. Ne stide se ljudi na Zemlji niti Allaha na nebesima.“²¹⁸

❧ NEMA VJERE BEZ DJELA U PRAKSI ❧

Imam Ševkani, rhm, je rekao: „Onaj ko je ostavio islamske ruknove i sve farzove, te odbija raditi ono što mu je naređeno od riječi i djela, ne praktikuje osim puko izgovaranje dva šehadeta - nema sumnje niti predomišljanja da je takva osoba nevjernik i to žestokim nevjerstvom.“²¹⁹

❧ NE PONIŽAVAJ SAMOG SEBE ❧

Umāre b. Mihrān, rhm, prenosi da je neko rekao Hasanu el-Basriju: „Zašto ne odeš kod vladara, pa im narediš da čine dobro i odvратиš ih od zla?“ Hasan na to

²¹⁷ Mer'i el-Hanbeli, *Šifāus-sudūr*, str. 223.

²¹⁸ Ed-Dūri, *Tabrimul-livāt*, str. 37.

²¹⁹ *Iršādus-sail ilā delilil-mesail*, str. 43.

reče: „Mu'min ne treba sam sebe da ponižava! Njihove sablje brže su od naših jezika. Ukoliko im nešto kažemo oni nama sabljama kažu ovako“ – pokazavši rukom na udarac po vratu.²²⁰

❧ LOŠE POSLJEDICE KAMATE ❧

Ibn Dekik el-'Īd, rhm, kaže: „Dokazano je u praksi da onaj ko posluje s kamatom završi loše.“²²¹

❧ OSTAVLJANJE NAMAZA ❧

Ibn Kajjim el-Dževzije, rhm, kaže: „Ne razilaze se muslimani da je namjerno ostavljanje jednog obaveznog namaza ogromna nepokornost prema Allahu i jedan od najvećih velikih grijeha. Grijeh takvog je veći kod Allaha od namjernog ubojstva, otimanja imetka, žinaluka, krađe i pijenja alkohola. On je izložen Allahovoj kazni, srdžbi i poniženju na dunjaluku i ahiretu.“²²²

❧ KAKAV LI SI KOD ALLAHA ❧

Kaže Utbe b. Gazvān, radijallahu anhu: „Sjećam se kada nas je bilo sedmerica sa Resulullahom, sallallahu alejhi ve sellem, a ja sam bio jedan od njih. Nismo imali

²²⁰ Ibn Sa'd, *Et-Tabakātul-kubrā*, 7/131.

²²¹ Ibn Kāsim, *Hāšijetu Kitābit-tevhid*, str. 190.

²²² *Kitabus-salāti ve hukmu tārikiba*, str. 5.

*hrane osim lišća sa grana dotle da su nam radi toga izbile rane po ustima (...) Ali danas, nema ni jednog od nas, a da nije postao namjesnik u nekoj islamskoj provinciji. Ja se utječem Allahu od toga da sam sebe smatram velikim i vrijednim, a da kod Allaha budem potpuno nebitan i bezvrijedan.*²²³

❧ KO JE ZAISTA KRALJ? ❧

Jedan čovjek upitao je Abdullaha b. Amra b. el-'Āsa, radijallahu anhumā: „Zar nismo od siromaha među muhadžirima?“ Abdullah ga upita: „Da li imaš suprugu kojoj odlaziš?“ – „Da“, odgovori čovjek. „A da li imaš kuću u kojoj stanuješ?“ upita Abdullah, a čovjek opet odgovori: „Da“. Na to mu Abdullah reče: „Pa ti si od bogataša!“, „Ali imam i slugu!“ – uzviknu čovjek. „Pa, onda si ti od kraljeva!“ – reče mu Abdullah, radijallahu anhu.²²⁴

❧ KO JE ŠTETNIJI PO VJERU ❧

Ibn Tejmije, rhm, kaže: „Grješnici koji priznaju svoje grijehe manje su štetni po muslimane od novotara koji

²²³ Muslim, br. 2967.

²²⁴ Muslim, br. 2979.

*uvode novotarije u vjeru i obalale da se kazni svako ko se s njima razide.*²²⁵

❧ OPASNOST JEZIKA ❧

Tāvūs b. Kejsān, rhm, imao je običaj puno šutjeti. Kada je bio upitan o tome, rekao je: *„Isprobao sam svoj jezik, pa sam vidio da puno kudi i vrijeđa!”*²²⁶

❧ NE POVODI SE ZA MASOM ❧

Imam El-Evzā'i, rhm, kaže: *„Atā b. Ebi Rebbāh kada je umro bio je najbolji od svih ljudi na Zemlji, a na njegova predavanja nije dolazilo osim sedam ili osam osoba.”*²²⁷

❧ PRAVEDNOST PREMA UČENIM ❧

Šejhul-islam Ibn Tejmijje, rhm, kaže: *„To što su džāhili se okomili da proglašavaju ulemu muslimana nevjernicima ubraja se u najveće zlo. Ta pojava vuče svoje korijene od haridžija i rafidija (...) Zato, neće se svako čiji govor ostavimo radi greške koju je napravio proglasiti*

²²⁵ *Minhādžus-sunne*, 5/154.

²²⁶ *Mersūatu Ibn Ebi Dunja*, 7/77.

²²⁷ Ebū Nu'ajm, *Hiľjetul-evlija*, 3/311.

*nevjernikom, niti velikim grješnikom, pa čak se neće smatrati ni grijешnim.*²²⁸

Hafiz Šemsuddin ez-Zehebi, rhm, kaže: „*Ako bi svakog učenjaka koji pogriješi u idžtihadu, a ima ispravan iman i želju za slijedenjem istine, odbacili, srušili njegov autoritet i proglasili novotarom, malo ko bi nam od velikih imama ostao.*“²²⁹

❧ KAKO SE IMĀMI RAZILAZE ❧

Jednom prilikom spomenut je imam Ishak b. Rāhūje, rhm, u prisustvu Ahmeda b. Hanbela, rhm, pa je o njemu iznio riječi pohvale i rekao: „*Nije preko mosta prema Horosanu prešao niko sličan Ishāku. Iako se sa nama razilazio u nekim stvarima, ali ljudi se odavno razilaze jedni s drugima.*“²³⁰

❧ ZABLUDA SE MORA RUŠITI IZ TEMELJA ❧

Šejhul-islam Ibn Tejmijje, rhm, je rekao: „*Onaj ko se ne raspravlja s bezbožnicima i novotarima na način koji ih ruši iz temelja, takav se nije odužio islāmu na način koji zasluđuje, niti je izvršio obavezu kojom ga terete znanje*

²²⁸ Medžmu'ul-fetāwā, 35/100.

²²⁹ Sijeru e'alāmin-nubela, 14/376.

²³⁰ Ez-Zehebi, Sijeru e'alāmin-nubela, 11/371.

*i imān, niti njegov govor liječi prsa i donosi smiraj u duše; i ne samo to, nego iz njegovog govora proizlazi i to da nije čvrsto ubijeđen u ono što zastupa.*²³¹

❧ DIVNO PREBIVALIŠTE ZA MU'MINA ❧

Bišr b. el-Hāris, rhm, je govorio: „*Divno li je prebivalište kabur za onog ko je bio pokoran Allāhu!*“²³²

❧ SLAGALE SU HARIDŽIJE ❧

Imam Ahmed b. Hanbel, rhm, je rekao: „*Što se tiče haridžija, oni nazivaju eblis-sunnet vel-džema'at murdžijama i slagali su haridžije u tom govoru. Naprotiv, oni su murdžije jer misle da su na ispravnom vjerovanju i istini, mimo svih ljudi, a onaj ko se s njima razide on je za njih nevjernik.*“²³³

❧ AKO PITAŠ O MOM MEZHEBU... ❧

Šejh Abdul-Kadir el-Arnaūt, rhm, je rekao: „*Ako pitaš o mome mezhebu, koji je, onda znaj da sam ja musliman, vraćam se Allahovoj plemenitoj knjiži, sunnetu Resulullaha, sallallahu alejhi ve sellem i govoru imāma ummeta, ali sa dokazima. Radim po mišljenju koje je*

²³¹ Medžmu'ul-fetāvā, 20/164-165.

²³² Mersū'atu Ibn Ebi Dunja, 6/87.

²³³ Ebū Ja'la, Tabakātul-banābile, 1/36.

*najjače i kojeg su preferirali učenjaci - sljedbenici menbedža ispravnih prethodnika (selefu-salih).*²³⁴

❧ ALLAH JE IZNAD ARŠA ❧

Se'id ed-Dube'i, rhm, kaže: „Govor džehmija gori je od govora kršćana i židova. Kršćani, židovi i pripadnici svih ostalih vjera složni su da je Allah iznad Arša, a za ove iznad Arša nema nikoga.”²³⁵

❧ KOGA JE DOZVOLJENO OGOVARATI ❧

Jahja b. Ebi Kesir, rhm, je rekao: „Tri vrste ljudi dozvoljeno je gibetiti (ogovarati): nepravednog vladara, novotara i velikog (javnog) grješnika.”²³⁶

❧ OBRIJAO BRADU RADI DA'VE ❧

Šejh Ibn Usejmin, rhm, kaže: „Nežamislivo je poživati Allahu čineći grijehe! Ti kada obriješ svoju bradu počinio si grijeh, a nisi odgovoran za njihovu uputu. Zatim, možda obriješ bradu misleći da ćeš ostvariti neke koristi, a na kraju ništa ne postigneš, pa uradiš jasnu i vidljivu štetu radi neostvarive i pretpostavljene koristi.”²³⁷

²³⁴ Mersū'atu mevākifis-selef fil-akide, 10/567-568.

²³⁵ Buhāri, Halku ef'alil-ibād, str. 30.

²³⁶ Ibn Abdilhādi, Džem'ul-džujūši ved-desākir, str. 13.

²³⁷ Šerhu Menzūmetil-kavā'id vel-usūl, str. 89.

❧ PRIMJER VELIKOG ŠIRKA ❧

Hafiz Ibn Abdul-Hādi, rhm, je rekao: „*Kada bi čovjek otišao do mrtvaca na tabutu i upućivao mu dove mimo Allaha, te molio ga za pomoć, to djelo smatralo bi se širkom koji je zabranjen po konsenzusu islamskih učenjaka.*“²³⁸

❧ IZABRATI NAJBOLJE ŠTO SE NUDI ❧

Šejhul-islam Ibn Tejmijje, rhm, kaže: „*Obaveza je izabrati najbolje što nam se nudi jer većinom potpunost ne postoji, pa će se radi toga uraditi bolje od dva dobra i odbaciti gore od dva zla. S tim u vezi, Omer b. el-Hattab, radijallahu anhu, bi govorio: "Tebi se (o Allahu) jadam radi jačine grješnika i nemoći pouzdanih i pravednih!" Isto tako, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, i njegovi ashābi su radovali se pobjedi Rimljana i kršćana nad međžusijama (vatropoklonicima), iako su i jedni i drugi bili nevjernici, zato što je jedna od dvije skupine bliža islamu. Allah je povodom toga objavio suru Er-Rūm, nakon bitke između Rimljana i Perzijanaca, kao što je taj događaj poznat. Također, Jusuf, alejhis-selam, bio je faraonov namjesnik u Misru, a on (faraon) i njegov narod bili su*

²³⁸ Es-Sārimul-munki, 4/79.

*mušrici, pa je (Jusuf) uradio od pravde i hajra ono što je bio u mogućnosti, te ih je pozvao u vjeru shodno svojim mogućnostima.*²³⁹

❧ ISTINA JE JEDNA ❧

Imam Ibnul-Kajjim, rhm, kaže: „Istina je, doista, jedna, a to je Allahov pravi put mimo kojeg nema puta, koji vodi k Njemu, dželle šanuh. Dužnost je da se samo On obožava, koji nema sudruga, ali onako kako je propisao na jeziku Poslanika, *sallallahu alejhi ve sellem*, a ne s prohtjevima, novotarijama i putevima osoba koje su napustile ono s čime je Allah poslao Poslanika od upute i istinite vjere. Dok, puteva zablude je mnogo i krivudavi su.”²⁴⁰

❧ PAZI DA TI SRCE NE SKRENE ❧

Ebu Bekr, radijallahu anhu, je govorio: „Sve što je radio Allahov Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, i ja ću da radim jer se bojim da mi srce ne skrene ukoliko ostavim nešto od njegovih naredbi.”²⁴¹

²³⁹ *El-Hisbetu fil-islām*, str. 13.

²⁴⁰ *Idžtima'u džujušil-islāmijje*, str. 43.

²⁴¹ *Sabihul-Buhāri*, 4/79.

❧ JEDAN OD DVOJICE... ❧

Neki od selefa imali su običaj reći: „*Ne usudjuje se javno govoriti osim jedan od dvojice: učenjak koji se okitio odgojem ili ahmak (maloumnik) koji se okitio glupošću i neodgojem.*“²⁴²

❧ OPASNOST NOVOTARA ❧

Džerir b. Abdul-Hamid, rhm, je rekao: „*Govor džehmija na početku je med, a na kraju otrov.*“²⁴³

❧ STAVI PRSTE U UŠI ❧

Abdullah b. Tāvūs, rhm, jedne prilike je sjedio sa sinom, pa je došao neki čovjek od (sekte) mu'tezila i počeo da im se obraća. Ibn Tāvūs kada ga ugleda, odmah stavi prste u uši i reče svome sinu: „*Sinko, stavi prste u uši i dobro pritisni da ne bi čuo štogod od njegovog govora!*“²⁴⁴

❧ PRAVDA I ZULUM ❧

Šejhul-islam Ibn Tejmije, rhm, je rekao: „*Ljudska svakodnevnicu opstoji uz pravdu, iako su prisutne neke vrste grijeha i to duže nego što opstoji uz nepravdu*

²⁴² Ibn Kutejbe, *Ujūnūl-abbār*, 2/573.

²⁴³ Zehebi, *Kitābul-Arṣ*, 2/242.

²⁴⁴ Ibn Abdilhādi, *Džem'ul-džujūši ved-desakir*, str. 26.

*spram ljudi, iako su druge vrste grijeha zastrane. Zato je rečeno: 'Allah će podići državu zasnovanu na pravdi, pa makar bila i nevjernička, a neće podići državu zasnovanu na zulumu, pa makar bila muslimanska'; i rečeno je: 'Dunjaluk opstaje uz pravdu i nevjerstvo, ali ne opstaje uz zulum i islam'. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je rekao: **'Ne postoji grijeh za koji kazna brže stiže od nepravedne primjene sile i kidanja rodbinskih veza.'** Onaj ko primjenjuje neopravdanu silu biće savladan na dunjaluku, pa makar bio od onih koji će zaslužiti milost i oprost na ahiretu. Pravda je pokretna sila svemu, pa ako se nešto na dunjaluku pokrene i zasnuje na pravdi, biće podignuto, makar onaj koji to radi nemao nikakvog udjela na ahiretu; a kada god se ne pokrene i ne zasnuje na pravdi, neće biti podignuto, pa makar onaj koji to radi imao pri sebi vjerovanja radi kojeg će biti nagrađen na ahiretu.'*²⁴⁵

❧ O TI ŠTO TRAŽIŠ HURIJE... ❧

Ibnul-Kajjim, rhm, je rekao: „O ti što tražiš lijepe hurije i želiš da se sretneš sa njima u Džennetu vječnom, da znaš koga si zaprosio i koga tražiš, dao bi svoje svo bogastvo. A da znaš gdje žive pobitio bi im i na očnim

²⁴⁵ El-Emru bil-ma'rūf, str. 40.

*kapcima. Put do njih ti je već opisan, pa ne budi slabić. Požuri, ubrzaj korake, sve će proći kao da je jedan sahat.*²⁴⁶

❧ PRIHVATI SE PREDAJA ❧

Imām Ebu Amr el-Evzā'i, rhm, kaže: „*Prihvati se predaja od selefa, pa makar te svi ljudi odbacili, a kloni se mišljenja ljudi (nakon njih), pa makar ti ih uljepšavali svojim govorima.*“²⁴⁷

❧ KLANJAJ PO NOĆI DOK SI MLAD ❧

Muhammed b. Jūsuf, rhm, prenosi: „*Sufjan es-Sevri, rhm, bi nas budio po noći i govorio nam: 'Ustajte omladino, klanjajte dok ste još mladi.'*“²⁴⁸

❧ MAJKE SVIH VRLINA ❧

Ibn Tejmije, rhm, je rekao: „*Majke svih vrlina su: znanje, vjera, hrabrost i plemenitost.*“²⁴⁹

❧ NASMIJI SE UZ HARIDŽIJE ❧

Spominje se da su dvojica haridžija tevali oko Kabe, pa se jedan obratio drugom: „*Vidiš ovaj sav*

²⁴⁶ *El-Kāfijetuš-šāfijje*, str. 307.

²⁴⁷ Ādžurri, *Kitābuš-šeri'a*, str. 102.

²⁴⁸ Ibn Ebi Hātim, *El-Džerhu vet-ta'dil*, 1/95.

²⁴⁹ *Minhādžus-sunne*, 6/379.

narod, e samo ćemo ja i ti od njih ući u Džennet!“ Njegov prijatelj ga začuđeno upita: „*Džennet koji je prostran ko nebesa i Zemlja, samo je pripremljen za tebe i mene!?*“, „*Da!*“, odgovori prvi. „*Pa eto ga onda samo tebi!*“, reče drugi i napusti ga.²⁵⁰

❧ RAZLOG JEDINSTVA I PODJELA ❧

Šejhul-islam Ibn Tejmijje, rhm, je rekao: „*Sebeb (uzrok) jedinstva i međusobnog zbližavanja vjernika je izučavanje vjere i rad po njoj, ali čitavoj i u potpunosti. To je ibādet Allahu jedinom, koji nema sudruga, onako kako je On naredio, u tajnosti i javnosti. A sebeb razilaženja i podjela je da rob musliman ostavi dio onoga što mu je naređeno. Rezultat jedinstva (džema'āta) je Allahova milost, zadovoljstvo i blagoslovi, te sreća na dunjaluku i ahiretu; a rezultat razilaženja i podjela je Allahova kazna.*“²⁵¹

❧ NAJVEĆE BOGASTVO ❧

Imam Ibnul-Kajjim, rhm, kaže: „*Kada bi prodao jedan trenutak u kojem si bio predan Allahu u zamjenu da*

²⁵⁰ El-Lālekāi, *Šerhu usūlil-'iatikād*, 8/1037.

²⁵¹ *Medžmu'ul-fetava*, 1/17.

*živiš poput Nuba²⁵² uz bogastvo Karuna²⁵³, bio bi prevaren u toj trgovini.*²⁵⁴

❧ NIJE SIŠAO SA NEBESA ❧

Muhammed b. Jezid el-Mustemli, rhm, prenosi: „Neki čovjek upitao je imama Ahmeda b. Hanbela da li da prepisuje (fikske) knjige ashabur-re'ja (učenjaka Kūfe), pa mu je rekao: '*Nemoj to raditi! Drži se predaja i hadisa.*' Čovjek priupita: '*Ali, Abdullah b. el-Mubārek ih je prepisivao!?*', a imam Ahmed mu reče: '*Ibnul-Mubārek nije sišao sa nebesa! Nama je naredeno da znanje uzimamo odozgo.*'"²⁵⁵

❧ STRPI SE NA SUNNETU ❧

Imam Ebu 'Amr el-Evzā'i, rhm, je rekao: „*Strpi se na slijedenju Sunneta i zaustavi se na istom mjestu gdje su stali ispravni prethodnici. Reci isto ono što su oni rekli i*

²⁵² Tj. 950 godina.

²⁵³ Karun je bio jedan od bogataša i silnika Musaovog, alejhis-selam, naroda. Uzvišeni Allah opisao je njegovo bogastvo u Kur'anu rekavši: „... *a bili smo mu dali toliko blaga da mu je ključeve od njega teško mogla nositi gomila snažnih ljudi.*“ (El-Kasas, 76), ali njegov završetak bio je: „... *pa smo Mi i njega i dvorac njegov u zemlju utjerali*“ (El-Kasas, 81).

²⁵⁴ *Bedā'iul-fevāid*, 3/237.

²⁵⁵ Ibn Ebi Ja'la, *Tabakātul-hanābile*, 1/329.

*suždrži se od onog čega su suždržali se. Slijedi put ispravnih prethodnika jer ti je dovoljno ono što je njima bilo dovoljno.*²⁵⁶

❧ SPOZNAJ ISTINU ❧

Od Alije b. Ebi Taliba, radijallahu anhu, se prenosi da je rekao: „*Istina i zabluda ne prepoznaju se po ljudima. Spoznaj istinu pa ćeš znati ko su njeni sljedbenici!*”²⁵⁷

❧ ŽIVOTNO ISKUSTVO ❧

Šejh Ali et-Tantāvi, rhm, kaže: „*Ja sam poput drugih ljudi. Volim da budem hvaljen, volim da ostvarujem uspjeha, volim da pogledi budu usmjereni u mene i da se pokazuje prstima u mene. Međutim, život me je naučio da je sve to kratkotrajno i vremenski ograničeno, poput snješka kojeg djeca prave kada padne snjeg u hladnim predjelima. Istina je, lijepa figura bude, ali traje samo dok ne ugrije Sunce i onda se počne topiti, pa se pretvori u vodu i pomiješa sa zemljom, te postane blato.*”²⁵⁸

²⁵⁶ Lālekāi, *Šerhu usūli 'iatikād*, 1/104.

²⁵⁷ El-Belazuri, *Ensabul-ešraf*, 2/274.

²⁵⁸ *Eṣ-Ṣikrejjāt*, 4/74.

❧ NE UZDIŽI SE NAD DRUGIMA ❧

Hafiz Ibn Hibbān el-Busti, rhm, kazao je: „*Nikada nisam vidio nekoga da se uzoholio nad onima koji su ispod njega, a da ga Allah nije iskušao da bude ponižen pred onima koji su iznad njega.*“²⁵⁹

❧ KONTRIRANJE SUNNETU ❧

Prenosi se da je Se'id b. Musejjeb, rhm, ugledao nekog čovjeka kako klanja prije sabah-namaza više od dva rekata sunneta i čini puno ruku'a i sedždi, pa mu je to zabranio. „O Ebu Muhammede!“, reče čovjek, „Pa zar će me Allah kazniti radi namaza!“ „Ne!“, odgovori Se'id, „Nego će te kazniti zato što kontriraš sunnetu!“²⁶⁰

❧ KO JE DŽEMA'AT? ❧

Amr b. Mejmūn, rhm, prenosi: „Upitao me je Abdullah b. Mes'ud, radijallahu anhu: 'O Amr, da li znaš ko je džemā'at?', 'Ne!', odgovorio sam, a on reče: 'Većina ljudi je napustila džemā'at! Džemā'at je ono što se podudara s istinom, pa makar ti bio sam.'“²⁶¹

²⁵⁹ Revdatul-ukalā, str. 62.

²⁶⁰ Bejheki, Es-Sunenul-kubra, 2/654.

²⁶¹ Ebu Šāme, El-Bāisu 'alā inkāril-bide'i vel-havādis, str. 22.

Imam Muhammed b. Isma'il el-Buhari, rhm, kaže: „Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, naredio nam je da se čuvamo džemā'ata, a to su učenjaci.“²⁶²

Ibn Hibbān el-Busti, rhm, je rekao: „Naredba da se slijedi džemā'at je općenit izraz pod kojim se misli na posebno značenje. Džemā'at je ono na čemu su bili jednoglasni ashabi Resulullaha, sallallahu alejhi ve sellem. Pa, prema tome, onaj se bude držao onoga na čemu su oni bili, radijallahu anhum, a udalji se od onih koji su došli nakon njih, takav se ne smatra od onih koji se suprostavljaju džemā'atu niti od onih koji se od džemā'ata odvajaju. Isto tako, onaj ko se udalji od njihove upute (upute ashaba) a slijedi one koji su došli nakon njih, takav se smatra od onih koji su se suprostavili džemā'atu. Nakon ashaba, radijallahu anhum, džemā'at je narod koji je pri sebi objedinio primjenu vjere, razum i znanje, te ustrajno napušta slijeđenje strasti u onome što propagira. Oni su džemā'at, pa makar njihov broj bio mali, a nije džemā'at većina ljudi, niti su to besposličari, maloumnici i dangubičari, pa makar ih bilo puno.“²⁶³

²⁶² Sahibul-Buhari, 9/107.

²⁶³ Sahib Ibn Hibbān, 14/126-127.

Kaže Alija b. el-Hasan: „Upitao sam Abdullaha b. el-Mubāreka ko je džemā'at?, pa je rekao: 'Ebu Bekr i Omer!' Bi mu rečeno: 'Pa Ebu Bekr i Omer su umrli!?', a on reče: 'Onda taj i taj!' Opet mu bi rečeno: 'I oni su umrli!?', a on reče: 'Onda je Ebu Hamza es-Sukkeri džemā'at!'²⁶⁴

Imam Ebu Šāme ed-Dimeški, rhm, kaže: „Gdje god je došla naredba da se slijedi džemā'at, pod tim se misli na slijedenje istine, pa makar onih koji je slijede bilo vrlo malo, a onih koji im se suprotstavljaju bilo vrlo mnogo. Istina je ono na čemu je bio prvi džemā'at – Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, i njegovi ashabi, radijallahu anhum. Zato neće se osvrćati na mnoštvo slijedbenika žablude nakon njih.“²⁶⁵

Ibnul-Kajjim, rhm, tvrdi: „Znaj da je učenjak koji slijedi istinu konsenzus, dokaz i većina, pa makar bio sam, pa makar se s njim razišli svi stanovnici na zemlji.“²⁶⁶

²⁶⁴ Tirmizi, br. 2167.

²⁶⁵ El-Bāisu 'alā inkāril-bide'i vel-havādis, str. 22.

²⁶⁶ I'ālāmul-muvekki'in, 3/308.

❧ OSTAVI LJUDE ❧

Imam Šafija, rhm, kaže: „*Nisam osjetio slast rahatluka dok se nisam počeo družiti sa kućom i knjigom. Družiš se sa ljudima i poniženja te slamaju - ostavi ih pa ćeš biti poput onih što vladaju.*“²⁶⁷

❧ UČENI MORAJU DA GOVORE ❧

Šejh Abdul-'Aziz b. Bāz, rhm, kaže: „*Kada bi ušutjeli oni koji slijede istinu i ne bi je pojašnjavali drugima, svi oni koji griješe ustrajali bi na svojim greškama, a i drugi bi se za njima povodili. Ujedno, oni što šute zaradili bi grijeh skrivanja istine kojim im je Allah, dželle šanuhu, šestoko zaprijetio.*“²⁶⁸

❧ ALLAH NAJBOLJE ZNA ❧

Mekhūl, rhm, je rekao: „*Vidio sam čovjeka kako klanja, kada god bi pao na ruku'u ili sedždu, počeo bi plakati. U sebi sam rekao kako se on pretvara plaćući, pa radi toga nisam mogao zaplakati godinu dana.*“²⁶⁹

²⁶⁷ *Divanuş-Şafi'i*, str. 119.

²⁶⁸ *Medžma'u fetāva Ibn Bāz*, 3/72.

²⁶⁹ Ebu Nu'ajm, *Hiljetul-evlija*, 5/184.

❧ OSOBINA NEZNALICA ❧

Ibn 'Tejmijje, rhm, kaže: „*Požurivanje s proglašavanjem ljudi nevjernicima je osobina onih nad kojima prevladava neznanje.*“²⁷⁰

❧ DOVA ZA BRAĆU PO VJERI ❧

Od Ebu Derdā, radijallahu anhu, se prenosi da je rekao: „*Ja doista kada padnem na sedždu molim Allaha za sedamdesetoro moje braće po vjeri. Spomenem ih po njihovim imenima i imenima njihovih očeva.*“²⁷¹

❧ KAKO OBJEDINITI IMAN? ❧

Ammar b. Jasir, radijallahu anhu, je rekao: „*Onaj ko objedini kod sebe tri stvari objedinio je iman: da bude pravedan i iskren prema samom sebi, da naziva selam svakom muslimanu i da udjeljuje drugima sadaku iako je i sam u potrebi.*“²⁷²

❧ NAJBOLJI IMETAK ❧

Ebu Hazim Seleme b. Dinar, rhm, bio je upitan: „*Šta posjeduješ od imetka?*“, pa je odgovorio: „*Moj*

²⁷⁰ *Es-Seb'inije*, str. 345.

²⁷¹ *Musned Ibnu-l-Dž'ad*, br. 1098.

²⁷² *Sabihu-l-Buhari*, 1/15.

*najbolji imetak je moje čvrsto pouzdanje u Allaha i gubljenje svake nade u ono što je u rukama ljudi!*²⁷³

❧ ŠEJTANSKI PUTEVI ❧

Šejhul-islam Ibn Tejmijje, rhm, kaže: „*Onaj ko se približava Allahu s djelima koja nisu naređena ili pohvaljena šerijatom on je zabludjeli sljedbenik šejtana i njegov put je od šejtanskih puteva!*“²⁷⁴

❧ SVAKA NOVOTARIJA JE ZABLUDA! ❧

Od Abdullaha b. Omera, radijallahu anhu, se prenosi da je rekao: „*Svaka novotarija je zabluda, pa makar je ljudi smatrali dobrom i lijepom!*“²⁷⁵

❧ SAŽET I KORISTAN SAVJET ❧

Neki čovjek zatražio je od Abdullaha b. Mes'uda, radijallahu anhu, da mu uputi savjet sažetim i korisnim riječima, pa mu je rekao: „*Kada ti dođe neko sa istinom, prihvati je od njega, pa makar ti ta osoba ne bila bliska, a kada ti dođe neko sa neistinom, odbij je, pa makar ti ta osoba bila draga i bliska!*“²⁷⁶

²⁷³ Jakub el-Fesevi, *El-Ma'rifetu vet-tārih*, 1/679.

²⁷⁴ *Kā'ide dželile fit-tevessuli vel-vesile*, str. 28.

²⁷⁵ Ibn Betta, *El-Ibānetul-kubrā*, 1/339.

²⁷⁶ Taberani, *El-Mu'džemul-kebir*, 9/102.

❧ ČETRNAEST NEPRIJATELJA ❧

Bilo je rečeno Ebu Hazimu, rhm: „*Ti si, stvarno, žestok.*“, a on odgovori: „*Pa kako da ne budem žestok, a četrnaest neprijatelja me prati i proganja! Prva četiri su: šejtan koji me pokušava zavesti, mu'min koji mi zavidi, nevjernik koji se bori protiv mene i licemjer koji me prezire; a ostalih deset su: glad, žeđ, oskudica u odjeći, žestoka vrućina, žestoka hladnoća, bolest, siromaštvo, prošenje od drugih, smrt i vatra. Protiv njih se ne mogu boriti osim sa oružjem, a nisam našao boljeg oružja od takvaluka (bogobojažnosti!)*“²⁷⁷

❧ UDALJI SE OD FITNI ❧

Šejhul-islam Ibn Tejmije, rhm, kaže: „*Onaj ko dobro isčita odvijanja fitni koje se dešavaju među muslimanima, biće mu jasno da niko nije učestvovao u tim fitnama, a da mu je na kraju bilo drago radi učestvovanja zbog štete koju je osjetio u svojoj vjeri i dunjaluku.*“²⁷⁸

²⁷⁷ Ebul-Kasim el-Asbahani, *Sijeru selefis-salihin*, str. 795.

²⁷⁸ *Minbadžus-sunne*, 4/410.

❧ NEMA SLAVE BEZ KUR'ANA ❧

Sa'd b. Ebi Vekkas, radijallahu anhu, poslao je pismo halifi Omeru b. el-Hattabu, radijallahu anhu, nakon pobjede na Kadisiji²⁷⁹ opisavši svoje vojnike sljedećim riječima: „Kada bi pala noć, učili su Kur'an tako da se njihovo učenje čulo poput žujanja pčela. Oni su lavovi među ljudima kakvim nema sličnih!“²⁸⁰

❧ ISTINA ĆE BITI TEŠKA ❧

Šejh Muhammed Emin eš-Šenkiti, rhm, kaže: „Istina će na Sudnjem danu biti teška na vagi dobrih djela jer na dunjaluku je bila teška dušama da je prihvate.“²⁸¹

❧ MUZIKA JE HARAM ❧

Imam Ibn Kajjim el-Dževzijje, rhm, ističe: „Ne dolikuje onome ko je pomirisao miris šerijatskog znanja da se suzdrži ili bude neodlučan u tome da je muzika haram.

²⁷⁹ Muslimanska vojska na čelu sa plemenitim ashabom Sa'dom b. Ebi Vekkasom, radijallahu anhu, porazila je Perzijance u čuvenoj bitci na Kādīsiji u Iraku, 15. god. po Hidžri. Perzijanaca je bilo 120.000, plus ispomoc koja im je stizala svaki dan, a muslimana je bilo nešto više od 30.000, uz daleko slabije naoružanje i mogućnosti. Bitka je trajala puna četiri dana, a na koncu su muslimani porazili Perzijance i ubili njihovog vođu Rustema.

²⁸⁰ Taberi, *Tārihur-rusuli vel-mulūk*, 3/583.

²⁸¹ *El-'Ağhun-nemir*, 3/72.

*Ono najmanje što na to upućuje je činjenica da je muzika prepoznatljiva osobina velikih grješnika i alkoholičara.*²⁸²

❧ KAKO PREPOZNATI LOPOVE? ❧

'Urve b. Muhammed es-Sa'di, rhm, kada je bio postavljen za namjesnika u Jemenu rekao je ljudima: „*O stanovnici Jemena, ovo je moja jahalica, pa ako vas napustim sa nečim mimo nje znajte da sam lopov!*“ 'Urve je vladao Jemenom dvadeset godina i kada ih je napuštao sa sobom je ponio samo svoju sablju i mushaf.²⁸³

❧ PRAVA LJUBAV U IME ALLAHA ❧

Jahja b. Mu'az, rhm, je rekao: „*Prava ljubav u ime Allaha se ne povećava kada ti onaj koga voliš čini dobročinstvo niti se smanjuje kada je nemaran i osor prema tebi.*“²⁸⁴

❧ PAZI SE DA NE BUDEŠ OD NJIH ❧

Muhammed b. Mensūr, rhm, je rekao: „*Šest je osobina po kojima se može prepoznati džahil: srdi se bespotrebno, govori beskorisno, daje poklone na pogrešna*

²⁸² Igāsetul-lehfān min mesājidiš-šejtān, 1/228.

²⁸³ Vidjeti: Mizzi, Tehzibul-kemāl, 20/34.

²⁸⁴ Ibn Hadžer, Fetbul-Bāri, 1/62.

*mjesta, prenosi tajne, vjeruje svakom i ne raspoznaje iskrenog prijatelja od neprijatelja.*²⁸⁵

❧ PAZI SE OVOG GAFLETA ❧

Ebu Abdur-Rahman el-'Umeri, rhm, kaže: „*Od gafeleta prema samom sebi je da se okreneš od Allaha tako da gledaš ono što srdi Allaha pa se ne obazireš, niti naređuješ niti zabranjuješ, bojeći se stvorenja. Onaj ko ostavi naređivanje dobra i odvrćanje od zla, iz straha od stvorenja, izgubiti će strahopoštovanje među ljudima, pa čak i kada bi svom djetetu naredio nešto omalovažio bi ga.*“²⁸⁶

❧ NAJGORI I NAJBOLJI LJUDI U FITNAMA ❧

Plemeniti ashab Huzejfe b. el-Jemān, radijallahu anhu, dotakao se smutnji, fitni i iskušenja koje će biti poput crnih, mrklih noći, pa ga je Ebut-Tufejl, rhm, upitao: „*A ko su najgori ljudi tada?*“ – a on je rekao: „*Svaki rječiti i ubjedljivi govornik i svaki brzi i neustrašljivi jahač!*“ Potom ga upita: „*A, reci mi, ko su najbolji ljudi tada?*“ – pa odgovori: „*Svako ko je bogat (u duši), skriven, skroman i ne ističe se!*“ Ebut-Tufejl, rhm, reče: „*Ali, ja nisam ni od bogatih ni od skrivenih i*

²⁸⁵ Ebu Nu'ajm, *Hiljetul-evlija*, 10/216.

²⁸⁶ Zehebi, *Sijeru e'alāmin-nubela*, 8/375.

skromnih?“, a Huzejfe, radijallahu anhu, mu odgovori: „Onda budi poput devinog mladunčeta koje nema niti leđa da ga neko jaše, niti vimena da ga neko muže!“²⁸⁷

❧ KOME JE TEŠKO UČITI KUR'AN? ❧

Evs b. Abdullah, rhm, kaže: „*Prenošenje teškog kamenja lakše je licemjeru od učenja Kur'ana.*“²⁸⁸

❧ RADI ISPRAVNO I NE BOJ SE! ❧

Imam Ibrahim b. Musa eš-Šātibi, rhm, kaže: „*Novotarija ustrajnog učenja zajedničke dove nakon dnevnih namaza u džematu dovela je neke od onih koji je praktikuju do toga da smatraju čak propisanim i ubiti onoga koji to ne praktikuje. Pa tako, prenosi kadija Ebul-Hattab b. Halil od Ibn Mudžahida, poznatog pobožnjaka, da se jedan čovjek od uglednih i utjecajnih osoba u državi (tadašnjem Endelusu), a bio je poznat po nadmoći i žestokoj ruci, nastanio u blizini Ibn Mudžahida i klanjao bi za njim u njegovoj džamiji. On (Ibn Mudžahid) nije prakticirao zajedničku dovu nakon namaza slijedeći u tome mezheb, tj. mezheb imama Malika jer to je pokuđeno po*

²⁸⁷ Hākim, *El-Mustedrek*, br. 8612.

²⁸⁸ Ebu Nu'ajm, *Hiljetul-evlija*, 3/80.

njegovom mezhebu. Ibn Mudžahid pridržavao se mezheba u tome. Ovom čovjeku teško je padalo što neće da dovi, pa mu je naredio da dovi, ali je Ibn Mudžahid odbio i ostao ustrajan na svom ustaljenom običaju da ne uči zajedničku dovu nakon namaza. Jedne noći ovaj čovjek klanjao je jaciju u džamiji, pa kada je završen namaz, napustio je džamiju i uputio se prema svojoj kući, pa je usput - onima koji su bili sa njim - poručio: 'Rekao sam ovom čovjeku da dovi nakon namaza, ali uporno odbija. Sutra ujutro, ako odbije da to uradi, ja ću ga udariti sabljom po vratu!' — pokazavši na sablju koju je držao u ruci. Džematlije su se pbojale za Ibn Mudžahida jer su znali da je ovaj čovjek opasan, pa se svi zajedno vratiše i uputiše ka kući Ibn Mudžahida. Izašao je pred njih i upitao ih: 'Šta je bilo?', pa mu rekoše: 'Tako nam Allaha, bojimo se za tebe od ovog čovjeka! Sada se pravo rasrdio na tebe zato što odbijaš učiti zajedničku dovu.' Ibn Mudžahid im reče: 'Ja, zaista, neću ostaviti svoju praksu.' Oni ga tada obavijestiše o onome što je čovjek poručio, ali on im — s osmjehom na licu - reče: 'Slobodno idite i nemojte se bojati. On je taj čiji će vrat sutra biti udaren istom tom sabljom, uz Allahovu pomoć i dozvolu!' Nakon toga je ušao u kuću, a narod se razišao pod strahom od prijetnje opasnog čovjeka. Sutradan ujutro, oko kuće tog čovjeka okupio se narod poput njega sa robovima koji su

*čuvali riznice, pa su na silu ponijeli tog čovjeka kao što se nosi onaj na koga je narod srdit. Za njima je krenula skupina džamatlija koji su znali šta se odvijalo prethodne noći da vide šta će se to desiti. Odnijeli su ga pred zgradu vlade (namjesnika) koja se nalazila u mjestu Bab Dževher u Işbiliji. Tada je bilo naređeno (od strane namjesnika) da mu se po vratu udari sabljom, pa je udaren njegovom sabljom. Tako se Allah odašvao Ibn Mudžahidovoj dovi i počastio ga kerametom.*²⁸⁹

❧ ISKRENOM SE DOBRO VRAĆA ❧

Hafiz Ibn Redžeb el-Hanbeli, rhm, kaže: „Imam Ahmed b. Hanbel nastojao je da ga niko ne spominje, ali je Allah odbio osim da ga učini poznatim i da ga ljudi spominju kao imama i predvodnika, bilo im pravo ili ne. U njegovom vremenu bilo je onih koji su davali pare da se njihova imena glasno spominju po pijacama kako bi tako postali popularni, ali nikada nakon toga nisu spomenuti, niti su postali poznati.”²⁹⁰

²⁸⁹ El-'Iatīsām, 3/232.

²⁹⁰ Medžmu'u resāili Ibn Redžeb, 2/758.

❧ OVO HOĆU A ONO NEĆU... ❧

Ibn Tejmijje, rhm, kaže: „Moramo vjerovati u Kur'an i slijediti ono što nam je objavljeno od našeg Gospodara, ali u potpunosti i cijelosti, a ne da vjerujemo u jedan dio Knjige, a nevjerujemo u drugi dio. Zar da nam se srca razniježe i opuste kada je u pitanju slijeđenje jednog dijela Sunneta, a s druge strane osjećaju odbojnost i izbjegavaju slijeđenje drugog dijela i to shodno običajima i strastima! To je, zaista, napuštanje Pravog puta i skretanje na put onih koji su zaslužili srdžbu i onih koji su u zabludi.“²⁹¹

❧ GOVOR JEDNIH PROTIV DRUGIH ❧

Hafiz Šemsuddin ez-Zehebi, rhm, je rekao: „Govor suvremenjaka i suparnika jednih o drugima smota se (zgužva), ostavi po strani i ne prenosi se dalje.“²⁹²

❧ NAJBITNIJE ZNANJE ❧

Dža'fer b. Muhammed, rhm, je rekao: „Našli smo da se znanje koje je potrebno ljudima vraća na četiri stvari: prva – da poznaješ svog Gospodara, druga – da znaš šta je sa tebe uradio, treća – da poznaješ ono što traži od tebe da

²⁹¹ Medžmū'ul-fetāwā, 20/290.

²⁹² Zehebi, Sijeru e'alāmin-nubela, 5/275.

*radiš, četvrta – da poznaješ ono što te izvodi iz tvoje vjere.*²⁹³

❧ UČEN SI SVE DOK UČIŠ ❧

Ibn Ebi Gassān, rhm, je rekao: „*Učen si sve dok učiš, a kada prestaneš učiti postao si neznalica.*“²⁹⁴

❧ STRPI SE NA UVREDAMA ❧

Hafiz Šemsuddin ez-Zehebi, rhm, je rekao: „*Mu'min kada bude iskušán napadima, potvorama i uvredama - strpi se, uzme pouku i moli Allaha za oprost grijeha. Ne bavi se kudenjem onih koji ga vrijeđaju i napadaju jer Allah je sudiya pravedni. Zatim, on je zahvalan Allahu što mu je sačuvaó vjeru i svjestan je da je kazna na dunjaluku lakša i podnošljivija, a to je za njega bolje.*“²⁹⁵

❧ NE IZMIŠLJAJ DRUGIMA MAHANE ❧

Imam Ebu Bekr Ibnul-'Arabi el-Maliki, rhm, kaže: „*Ljudi nekada ne mogu naći mahanu određenoj*

²⁹³ Ibn Abdil-Berr, *Džāmi'u bejānil-'ilmi ve fadlih*, 1/97.

²⁹⁴ *Ibid*, 1/340.

²⁹⁵ *Sijeru e'alāmin-nubela*, 8/81.

*osobi, pa ih nadjača zavid i neprijateljstvo prema njoj i onda joj izmisle mahane.*²⁹⁶

❧ PRONICLJIVA DOVA ❧

Omer b. Abdul-'Aziz, rhm, imao je običaj reći: „O Allahu, poboljšaj svakog onog čije će poboljšanje biti ujedno i poboljšanje ummeta, a uništi svakog onog čija će propast biti poboljšanje ummeta!”²⁹⁷

❧ NE UPUŠTAJU SE OLAHKO U TEK FIR ❧

Šejhul-islam Ibn Tejmijje, rhm, kaže: „Od loših osobina novotara je da oni jedni druge proglašavaju nevjernicima, a za razliku od njih, od pobvalnih osobina učenjaka je da pojašnjavaju greške i ne upuštaju se olahko u tekfir.”²⁹⁸

❧ POPRAVI IH PRAVDOM ❧

Namjesnik Horosana Džerrah b. Abdullah napisao je pismo pravednom halifi Omeru b. Abdul-'Azizu, rhm, u kojem se požalio na nepokornost stanovnika Horosana i zatražio od njega da mu dozvoli da ih malo popravi sabljom i bičem, pa

²⁹⁶ *El-'Avāsimu minel-kavāsim*, str. 244.

²⁹⁷ Ibn Ebi Šejbe, *El-Musannef*, 7/174, br. 35089.

²⁹⁸ *Minbādžus-sunne*, 5/251.

mu je Omer, rhm, na to odgovorio: „Do mene je stiglo tvoje pismo u kojem spominješ nepokornost stanovnika Horosana, te da ih ne može popraviti osim sablja i bič, pa tražiš od mene da ti to dozvolim. E, zaista si slagao! Njih će popraviti samo pravda i istina, pa to proširi među njima. I, es-Selamu 'alejkum.“²⁹⁹

❧ BITNOST UČENJA AKIDE ❧

Šejh Muhammed b. Salih el-'Usejmin, rhm, kaže: „Nažalost, o pitanjima tevvida i akide ne vodi se puno briga i ne posvećuje im se dovoljno pažnje; i ne samo od strane običnog svijeta, nego čak i od strane nekih učenika šerijatskog znanja. Ta pojava je itekako opasna.“³⁰⁰

❧ KAD DŽAHIL NAPADA ULEMU... ❧

Kaže Ebul-Abbas Ahmed b. 'Ali el-Ebbār, rhm: Sreo sam u Ahvazu³⁰¹ jednog čovjeka, bio je obrijanih brkova, a čini mi se da je kupio neke knjige i sebi umislio da može izdavati fetve. U njegovom prisustvu bili su spomenuti učenjaci hadisa, pa je rekao: „Oni su niko i ništa! Nemaju

²⁹⁹ Ibn Asākir, *Tarihu Dimešk*, 72/59.

³⁰⁰ *Medžmū'u fetāva ve resāil*, 2/78.

³⁰¹ Grad koji se nalazi na području današnjeg Irana.

nikakve vrijednosti!“ Kada sam to čuo, rekao sam mu: „Pa ti ne znaš klanjati!“ „Ja ne znam klanjati!?“ - upita on. „Da!“ – rekoh – „Hajde, spomeni šta znaš napamet od Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, (od dova) kada doneseš početni tekbir i podigneš ruke?“ - pa je ušutio. Upitao sam opet: „Reci šta znaš napamet od Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, (od dova) kada staviš ruke na koljena (na ruku'u)?“ - pa je šutio. Opet rekoh: „A šta znaš napamet od Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, (od dova) kada padneš na sedždu?“ - pa je šutio. „Šta ti je? Zašto ne govoriš?“ - upitao sam ga – „Zar ti nisam rekao da ne znaš ni klanjati!? Rečeno ti je da klanjaš sabah dva rekata, podne četiri... Drži se toga, to ti je bolje nego da spominješ učenjake hadisa. Ti si onaj koji je ništa i ne zna ništa!“³⁰²

❧ SLIJEDI DOKAZE ❧

Hafiz Ibn Hadžer el-'Askalāni, rhm, je rekao: „Znalo se desiti da neki sunnet Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, promakne velikim ashabima, a da ga poznaje pojedinac među njima. Zato, nećemo se osvrćati na mišljenja, pa makar i jaka bila, ako postoji sunnet i hadis koji im se

³⁰² Hatib el-Bagdadi, *El-Kifaje fi 'ilmir-rivaje*, 1/85.

suprostavlja i nećemo govoriti: 'Kako je moguće da to promakne tom i tom učenjaku?!'"³⁰³

❧ O RUMIJU I MESNEVIJI ❧

Imam Bedruddin el-Ajni el-Hanefi, rhm, kaže: „Rumi je napisao knjigu koju je nazvao Mesneviya. U njoj je napisano mnoštvo onoga što Šerijat i čisti sunnet Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, odbijaju i ne prihvataju. Radi njega su u zabludu otišle mnoge skupine muslimana, a pogotovo od Rūma.³⁰⁴ Od njih se prenosi mnogo pretjeranih pohvala i opisa ovog Dželaluddina koji dovodi do toga da budu proglašeni nevjernicima jer su napustili vjeru Muhammedovu i šerijat Ahmedov, sallallahu alejhi ve sellem.“³⁰⁵

❧ KOLIKO SMO MI PROČITALI? ❧

Ibnul-Dževzi, rhm, kaže: „Reći ću vam nešto o sebi. Nikada se ne mogu zasititi od čitanja i listanja knjiga. Kada ugledam knjigu koju ranije nisam vidio, pa kao da sam pronašao blago. Ako bi vam rekao da sam

³⁰³ Fethul-Bari, 1/76.

³⁰⁴ Misli se na Turke.

³⁰⁵ 'Ikdu'l-džumān fi tārihi ebliḡ-ḡemān, 2/128-129.

*prelistao/pročitao dvadeset hiljada tomova, ipak bi broj bio i veći, a ja sam, još uvijek, u fazi učenja!*³⁰⁶

❧ PRAVEDNOST U SVIM SITUACIJAMA ❧

Ibn Tejmije, rhm, kaže: „Pravednost je obavezna za svakoga i prema svakom i to u svim mogućim stanjima i situacijama. A nepravda, nikada nije dozvoljena, ništa od nje i nikada.”³⁰⁷

❧ DŽABE TI PAMET BEZ VJERE ❧

Hafiz Šemsuddin ez-Zehebi, rhm, rekao je: „Neka je Allahovo prokletstvo na svakog ko je inteligentan a nema imana, a neka je Allahovo zadovoljstvo na svakog ko je glup, ali je bogobojažan!”³⁰⁸

❧ ONI KOJI OPOMINJU ❧

Imam Ahmed b. Hanbel, rhm, kaže: „Na hajru ćemo biti sve dok među ljudima ima onih koji nas opominju kada grijeshimo!”³⁰⁹

³⁰⁶ *Sajdul-hātir*, str. 706.

³⁰⁷ *Medžmū'ul-fetāwā*, 30/339.

³⁰⁸ *Sijeru e'alāmin-nubela*, 14/59-62.

³⁰⁹ Ibn Muflih, *El-Ādābus-šer'iyye*, 1/173.

❧ NE TRAŽI NIŠTA ZAUZVRAT ❧

Ibn Tejmije, rhm, kaže: „*Imate ljudi koji čine dobro drugima da bi im mogli poslije prigovarati radi toga ili da bi im ti – kojima čine dobročinstvo – bili pokorni i veličali ih, hvalili, uzdizali ili pak radi neke druge (dunjalučke) koristi.*“³¹⁰

❧ ŠKRTOST SA VREMENOM ❧

Imam Ibnul-Kajjim, rhm, je rekao: „*Onaj ko ne bude škrtario sa svojim vremenom neka zna da će ga ljudi ostaviti kao propalicu da luta po Zemlji. Škrtost sa vremenom je život za srce i spas za glavicu njegovog imetka.*“³¹¹

❧ NE BOJ SE ZA OPSKRBU ❧

Neki čovjek požalio se Ibrahimu b. Edhemu, rhm, na mnoštvo djece, pa mu on reče: „*Slobodno pošalji meni svakog od njih kojem Allah ne daje opskrbu!*“ - a čovjek ušuti.³¹²

³¹⁰ *Medžmu'ul-fetāwā*, 14/330.

³¹¹ *Tarikul-hidžretejn*, str. 299.

³¹² Ibn Kesir, *El-Bidāje ven-nihāje*, 13/510.

❧ NE HVALI SAM SEBE ❧

Imam Ebu Bekr el-Ādžurri, rhm, je rekao: „*Hafiz Kur'ana ne hvali sam sebe onim što ima pri sebi od vrlina i dobrih djela, a kamoli onim što nema.*“^{δ13}

❧ AKIDA JE NAJBITNIJA ❧

Šejh Abdul-'Aziz b. Baz, rhm, je rekao: „*Akida je bitnija od svega drugog. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, pojašnjavao je akidu trinaest godina dok je boravio u Mekki. Čitav taj period proveo je pojašnjavajući akidu. Akida je osnova vjere i onaj ko smatra da ne treba potencirati pitanja akide nije od učenih. On je neznalica.*“^{δ14}

❧ PRAVI PUT JE STAR I UTABAN ❧

Šejhul-islam Ibn Tejmijje, rhm, kaže: „*Mezhebi ehli-sunneta vel-džema'ata je mezheb koji je star i postoji odavno. Bio je poznat prije nego je Allah stvorio Ebu Hanifu, Malika, Šafiju i Ahmeda. To je mezheb ashaba, radijallahu anhum, kojeg su preuzeli od Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. Ko se tom mezhebu suprostavi on je novotar kod sljedbenika ehli-sunneta vel-džema'ata.*“^{δ15}

³¹³ *Ahlāku hameletil-Kur'an*, str. 56.

³¹⁴ *Šerhu Kešf-š-šubuhāt*, str. 34.

³¹⁵ *Minhādžus-sunne*, 2/482.

❧ PREKO NOĆI NAJPAMETNIJI... ❧

Imam Ibnul-Dževzi, rhm, navodi primjer učitelja koji provede čitav život učeći i prenoseći znanje i učenika koji preko noći pomisli da je sustigao učitelja, pa kaže: „*Bōr raste trideset godina, a tikva naraste za dvije sedmice i sustigne drvo bora. Drvo tikve kaže drvetu bora: 'Put kojeg si ti prešao za trideset godina - ja sam prešao za dvije sedmice! Za tebe se kaže da si stablo, a i za mene se kaže da sam stablo.' Pa mu bor na to odgovara: 'Sačekaj dok puhnu jesenski vjetrovi, pa ćeš vidjeti ko je stablo!'*“³¹⁶

❧ UNIŠTI ZABLUDU IGNORISANJEM ❧

Od Omera b. el-Hattaba, radijallahu anhu, se prenosi da je rekao: „*Allah, doista, ima robove koji umrtvljuju zabludu tako što je ignorišu, a oživljavaju istinu tako što je spominju.*“³¹⁷

❧ UPUTA JE UVIJEK UZ NJIH ❧

Šejhul-islam Ibn Tejmiije, rhm, kaže: „*Neće se podržavati ni jedan pojedinac u potpunosti i bezprijekorno, osim Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. Isto*

³¹⁶ *El-Latāif*, str. 22.

³¹⁷ Ebu Nu'ajm, *Hiljetul-evlija*, 1/55.

*tako, neće se podržavati niti jedna skupina, u potpunosti i neprikosnoveno, osim ashaba, radijallahu anhum. Zato što je uputa uvijek vezana za Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, pa gdje god on (njegov sunnet) ide i boravi – i uputa je tu, te uz njegove ashabe gdje god oni idu i borave – i uputa je uz njih.*³¹⁸

❧ ZIKR NIKAD NE PRESTAJE ❧

Hafiz Ibn Redžeb, rhm, je rekao: „*Sa svim djelima mora se jednom završiti, ali sa zikrom*³¹⁹ *nikada se ne završava i nikada ne okončava. Sva djela prekidaju se nestankom dunjaluka i nema ih na ahiretu, ali zikr se nikada ne prekida. Mu'min živi uz zikr, umire uz zikr i biće proživljen uz zikr.*“³²⁰

❧ ISTINSKA SREĆA ❧

Hafiz Šemsuddin ez-Zehebi, rhm, kaže: „*Istinska sreća je u slijeđenju Sunneta! Zato, vagaj sve stvari s pravdom: nekada posti, a nekada nemoj postiti,*³²¹ *nekada spavaj po noći, a nekada klanjaj,*³²² *drži se predostrožnosti*

³¹⁸ Minhādžus-sunne, 2/261.

³¹⁹ Spominjanje, veličanje i slavljenje Allaha, dželle šanuh.

³²⁰ Lata'iful-me'arif, str. 365.

³²¹ Misli se na dobrovoljni post.

³²² Tj. noćni, dobrovoljni namaz.

*u brani, budi zadovoljan onim što ti je Allah odredio od opskrbe i nemoj pričati osim o bajru.*³²³

❧ UZDIGNI ALLAHOVU NAREDBU ❧

Imam Ahmed b. Hanbel, rhm, kaže: „*Uzdigni Allahovu naredbu gdje god ti bio, pa će i tebe Allah uzdići!*“³²⁴

❧ PREPOZNAJMO IH... ❧

Imam Muhammed b. Husejn el-Ādžurri, rhm, kaže: „*Osobina džahila (neznalice) je rasprava, polemika i nadvladavanje. Allahu se utječemo od svakog kome je ovo namjera!*“³²⁵

❧ NIGDJE BEZ ASHABA ❧

Šejhul-islam Ibn Tejmijje el-Harrāni, rhm, je rekao: „*Onaj ko misli da uzima vjeru samo iz Kur'ana i Sunneta, bez toga da se vraća i ugleda na ashabe, radijallahu anhum, a ujedno slijedi drugi put mimo njihovog puta, takav je od novotara i onih koji su u zabludi.*“³²⁶

³²³ *Sijeru e'alāmin-nubela*, 14/70.

³²⁴ Ibn Hāni, *El-Mesāil*, br. 1986.

³²⁵ *Ablākul-'ulemā*, str. 63.

³²⁶ *Mubtesarul-fetāval-misrije*, str.556.

❧ ONI ŠTO CJEPIDLAČE ❧

Abdullah b. Mes'ud, radijallahu anhu, kaže: „*Tako mi Onoga mimo kojeg drugog boga nema nisam vidio da je iko bio strožiji i žestći prema onima koji cjepidlače od Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem.*“⁶²⁷

❧ RADI ONO ŠTO UMIJEŠ ❧

Od Alije b. Ebi Taliba, radijallahu anhu, se prenosi da je rekao: „*Vrijednost svakog čovjeka je u onome što umije raditi.*“⁶²⁸

❧ VRIJEME BLAGOSTI ❧

Šejh Abdul-'Aziz b. Baz, rhm, kaže: „*Ovo vrijeme je vrijeme blagosti i mudrosti, a nije vrijeme grubosti i žestine. Većina ljudi je u neznanju, u gafeletu (nemaru) i daju prednost dunjaluku. Moramo imati puno sabura i moramo imati blagosti da bi im dostavili da'vu. Molimo Allaha za uputu svima!*“⁶²⁹

³²⁷ Darimi, br. 140.

³²⁸ Hatib el-Bagdadi, *Tarihu Bagdad*, 5/35. Amr b. Behr, rhm, nadovezao se na ovu izreku rekavši: „*Nije mi poznato da je neko od ljudi (mimo poslanika) izrekao nešto mudrije od ovoga.*“ Hafiz Ibn Abdil-Berr, rhm, veli: „*Kaže se da nema izreke koja više podstiče na učenje i traganje za znanjem od ove.*“ (*Džāmi'u bejānil-ilmi ve fadlih*, 1/416-417)

³²⁹ *Medžmu'u fetāva ve mekālāt*, 8/376.

❧ JEDINA ISPRAVNA VJERA ❧

Imam Ibn Hazm el-Endelusi, rhm, ističe: „*Islam je jedina ispravna Allahova vjera na Zemlji. Nema druge ispravne vjere mimo nje. Islam je derogirao sve vjere prije nje i ne može je derogirati nijedna vjera nakon nje. Onaj do koga dospije islam, pa ga ne prihvati on je nevjernik i vječno će gorjeti u džehennemskoj vatri.*“³³⁰

❧ I BOLEST JE BLAGODAT ❧

Imam Ibnul-Kajjim, rhm, veli: „*Potrudio sam se da pobrojim sve koristi koje se nalaze u bolesti, pa sam pobrojao više od stotinu koristi!*“³³¹

❧ OGRANAK DŽAHILIJETA ❧

Šejhul-islam Ibn Tejmijje, rhm, je rekao: „*Onaj ko bude pristrasan stanovnicima svog mjesta ili sljedbenicima svog mezheba ili svojoj skupini ili svojim bližnjim i rođacima ili svojim prijateljima, mimo ostalih muslimana, takav pri sebi ima jedan od ogranaaka džahilijeta (paganstva). Mu'mini su dužni da budu onakvi kako im Uzvišeni Allah naređuje, tj. da se svi zajedno drže*

³³⁰ Meratibul-'idžma'i, str. 267. Imam Ibn Hazm, rhm, ovo navodi kao konsenzus svih islamskih učenjaka.

³³¹ Šifāul-'alil, str. 525.

*čvrsto za Allahovo uže, za Njegovu knjigu i za sunnet Njegovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem.*³³²

❧ BRADA JE UKRAS ❧

Šejh Muhammed Emin eš-Šenkiti, rhm, kaže: „Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, imao je bujnu i veliku bradu, a ujedno je bio najljepše stvorenje i najprijatnijeg izgleda. Muškarci (muslimani) koji su osvojili blaga i riznice Kisre³³³ i Kajsara³³⁴ i pred kojima su svi pali, nijedan među njima nije bio obrisan.”³³⁵

❧ STRPI SE NA SUNNETU ❧

Od Hasana el-Basrija, rhm, se prenosi da je rekao: „Sunnet je, tako mi Onog mimo kojeg nema drugog boga, između onih koji pretjeruju i onih koji popuštaju, pa se strpite na njemu – Allah vam se smilovao. Doista je sljedbenika Sunneta bilo najmanje u prošlosti, i biće ih, doista, najmanje i u budućnosti. To su oni koji nisu otišli za onim koji žive raskošnim životom u njihovim uživanjima, niti za novotarima u njihovim novotarijama. Oni su strpili

³³² Medžmū'ul-fetāwa, 28/422.

³³³ Hozroje, vladar Perzijanaca.

³³⁴ Cezar, vladar Rimljana.

³³⁵ Edvāul-bejān, 4/631.

*se na Sunnetu sve dok nisu susreli svoga Gospodara, pa i vi, inšallah, takvi budite.*³³⁶

❧ ISTINA SE MORA POJASNITI ❧

Šejhul-islam Ibn Tejmije, rhm, kaže: „*Islamski učenjaci su nasljednici vjerovjesnika. Oni su dužni pojasniti sve ono s čime je došao Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, a ujedno i pojasniti sve što je suprotno tome.*“³³⁷

❧ POKORI SE OBJAVI ❧

Imam Ibn Kajjim el-Dževzije, rhm, kazao je: „*Nikada se niko nije suprotstavio tekstovima objave*³³⁸ *svojim razumom, a da mu Allah nije upropastio razum, dotle da počne pričati stvari na koje se razumni ljudi smiju.*“³³⁹

❧ ISTINSKA ULEMA ❧

Muhammed b. Ali es-Sabuni optužio je selefijske učenjake da tekfire neke muslimanske učenjake, da prave nered, unose raskol i dijele muslimanski saff, pa mu je uvaženi šejh Abdul-'Aziz b. Baz, rhm,

³³⁶ Sehsevāni, *Sijānetul-insān*, str. 310.

³³⁷ *Medžmu'ul-fetāva*, 27/316.

³³⁸ Tj. Kur'anu i Sunnetu.

³³⁹ *Es-Savāikul-mursele*, 3/1002.

poručio: „Među selefijskim učenjacima nema onih koji tekfîre te osobe koje si spomenuo. Oni samo pojašnjavaju njihove greške kada pogrešno tumače mnoge Allahove attribute. Njihov cilj jeste da pojasne kako je to suprotno putu prvih generacija ovog ummeta. To što oni rade nije tekfîr, niti cijepanje ummeta, niti dijeljenje njihovog saffa. Oni savjetuju Allahove robove, u ime Allaha, pojašnjavaju istinu i odgovaraju onima koji kontriraju istini, ali sa dokazima iz tekstova Objave i zaključcima iz zdravog razuma. Tako se pokoravaju Allahu koji je naredio ulemi da pojašnjavaju istinu i da je nipošto ne skrivaju, te da pozivaju druge Allahu i ukazuju im na Pravi put. Kada bi ušutjeli oni koji slijede istinu i ne bi je pojašnjavali drugima - svi oni koji griješe ustrajali bi na svojim greškama, a i drugi bi se tako za njima povodili. Ujedno, oni koji šute zaradili bi grijeh skrivanja istine kojim im je Allah žestoko zaprijetio...“³⁴⁰

❧ PAZI NA SELAM ❧

Upitan je imam Ahmed b. Hanbel, rhm, o čovjeku koji prođe pored skupine ljudi i nazove im selam, a oni mu ne odgovore?, pa je rekao: „Neka

³⁴⁰ Medžmu'u fetava ve mekâlat, 3/72.

*ubrza korake da i njega ne obuhvati prokletstvo zajedno sa njima!*³⁴¹

❧ ZAMJENA ZA RODBINU ❧

Od Kasima b. Muhammeda, rhm, se prenosi da je rekao: „*Allah je zaista podario u iskrenom, dobrom i susretljivom prijatelju zamjenu za rodbinu koja je odbojna i okreće leđa.*“³⁴²

❧ GOVOR O NOVOTARU NIJE GIBET ❧

Ebu Bekr el-Ismā'ili, rhm, tvrdi: „*Sljedbenici Sunneta smatraju da je potrebno ostaviti bilo koji vid uznemiravanja muslimana, a naročito ogovaranje, osim onog koji javno ispolji novotariju i poziva u slijeđenje strasti. Govor o takvom ne smatra se ogovaranjem kod pripadnika ehli-sunneta.*“³⁴³

❧ SA ALLAHOM U OSAMI ❧

Imam Ibnul-Kajjim, rhm, je rekao: „*Zaista u srcu postoji usamljenost koju ne može otkloniti osim druženje sa Allahom u osami!*“³⁴⁴

³⁴¹ Ibn Muflih, *El-Adābus-šer'ijje*, 1/397.

³⁴² Ibn Asākir, *Tarihu Dimešk*, br. 52887.

³⁴³ *I'tikad ehli-sunne*, str. 58.

³⁴⁴ *Medāridžus-sālikin*, 1/164.

❧ HARAM JE MUŠKARCIMA ❧

Imam Ebu Zekerijja en-Nevevi, rhm, je rekao: „*Postignut je konsenzus svih muslimana da je ženama dozvoljeno nositi zlatni prsten, a da je to muškarcima haram.*“³⁴⁵

❧ ETIKETIRANJE UČENIH ❧

Imam Eš-Šātibi, rhm, kaže: „*Teško da možeš naći poznatog alima ili dobru/bogobojažnu osobu a da nije etiketirana raznim pogrdnim nadimcima i opisima ili, pak, nekim od njih. To je zato što strast obuzme one koji im se supostavljaju. Glavni razlog udaljavanja od Sunneta je, upravo, neznanje i nepoznavanje Sunneta. Zbog toga, slijedenje strasti je preovladavajuće kod onih koji se suprostavljaju istini.*“³⁴⁶

❧ ZA ZNANJEM I PRAVDOM ❧

Šejhul-islam Ibn Tejmijje, rhm, kaže: „*Sljedbenici ehliš-sunneta vel-džema'ata govore sa znanjem i pravdom, te daju svakom njegovo pravo koje zaslužuje.*“³⁴⁷

³⁴⁵ Šerhu Sahib Muslim, 14/65.

³⁴⁶ El-'Iatisām, 1/29.

³⁴⁷ Minhādžus-sunne, 4/198.

Imam Ebu I'sa et-Tirmizi, rhm, kada je naveo hadis Ebu Hurejre, radijallahu anhu, od Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, u kojem se spominje da Uzvišeni Allah, dželle šanuh, prima sadaku i uzima je Svojom desnom rukom, tvrdi: *„Mnogi učenjaci o ovom hadisu i sličnim predajama u kojima se spominju atributi, poput Allahovog, tebareke ve te'ala, spuštanja na zemaljsko nebo svake noći, kažu: 'Predaje o tome su vjerodostojno prenesene, u sve to se vjeruje, ali se ne zamišlja i ne pretpostavlja, niti se govori: 'Kako?' Tako nam je preneseno da su govorili Malik, Sufijan es-Sevri i Abdullah b. el-Mubarek. Svi oni su govorili o ovim hadisima: 'Prihvatite ih ali bez: 'Kako?' To je stav svih učenjaka ehlis-sunneta vel-džema'ata. A što se tiče džehmija, oni su negirali ove predaje i rekli da se u njima navodi tešbih³⁴⁸. Međutim, Allah, azze ve dželle, na mnogim mjestima u Svojim knjizi spomenuo je: ruku, sluh, vid, pa su ove džehmije te'vilile³⁴⁹ ove ajete i protumačile ih suprotno tumačenju učenjaka. Rekli su: 'Allah je stvorio Adema, alejhis-selam, sa Svojom rukom, ali pod rukom se*

³⁴⁸ Tj. poistovjećivanje Allaha sa stvorenjima.

³⁴⁹ Tj. izmijenili značenje.

*ovdje misli na moć.' Rekao je Ishak b. Rahuje: 'Tešbihom se smatra ukoliko kažeš da je ruka stvorenja kao Allahova ruka ili joj je slična ili kažeš da je sluh stvorenja kao Allahov sluh ili mu je sličan. Ukoliko kažeš da je Allahov sluh poput sluha stvorenja ili je sličan sluhu stvorenja, to je onda tešbih, ali ako kažeš kao što je rekao Allah: ruka, sluh, vid i ne govoriš: 'Kako?', niti govoriš da je sluh kao sluh ili sličan sluhu, pa to onda nije tešbih, nego, kao što je rekao Allah: **'Ništa nije kao On, On sve čuje i sve vidi!'** (Eš-Šura, 11)'*³⁵⁰

❧ UČENJAK DUNJALUKA ❧

Imam Ibnul-Kajjim, rhm, kaže: „*Svaki učenjak koji dadne prednost dunjaluku, neminovno je da će govoriti o Allahu ono što nije istina jer su Allahovi propisi često u suprotnosti sa željama i zahtjevima ljudi.*“³⁵¹

❧ DIZANJE RUKU U NAMAZU ❧

Imam Muhammed b. Isma'il el-Buhari, rhm, kaže: „*Nije potvrđeno kod učenjaka da je iko od ashaba, radijallahu anhum, ostavio dizanje ruku u namazu.*“³⁵²

³⁵⁰ *Džami'ut-Tirmizij*, 2/42-43.

³⁵¹ *El-Ferāid*, str. 185.

³⁵² *Ref'ul-jedejn*, str. 31.

Također je kazao: „Nije potvrđeno kod učenjaka koje smo zatekli u Hidžazu i Iraku, od kojih su Abdullah b. ez-Zubejr el-Humejdi, Ali b. el-Medini, Jahja b. Me'in, Ahmed b. Hanbel i Ishak b. Rahuje, a oni su najveći učenjaci u njihovo doba, nije nam poznato da je i kod jednog od njih vjerodostojno preneseno da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, ostavio dizanje ruku u namažu ili da neko od ashaba, radijallahu anhum, nije dizao ruke.“⁶⁵³

Imam Ibn. Nasr el-Mervezi, rhm, kaže: „Učenjaci svih zemalja su jednoglasni da je propisano dizati ruke u namažu, osim stanovnika Kufe.“⁶⁵⁴

Imam Ebu Abdullah el-Hākim, rhm, tvrdi: „Nije mi poznato da postoji neki sunnet kojeg prenose od Allahovog Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, četiri pravedne halife, zatim ostalih deset ashaba kojima je obećan Džennet, pa i drugi veliki ashabi, iako su bili rašireni po prostranim zemljama, osim ovaj sunnet.“⁶⁵⁵

Imam Ebu Bekr el-Bejheki, rhm, veli: „Zabilježili smo dizanje ruku prilikom odlaska na ruku'u i povratka

³⁵³ Ref'ul-jedejn, str. 96.

³⁵⁴ Vidjeti: Ibn Hadžer, Fethul-Bāri, 2/220.

³⁵⁵ Vidjeti: Zejle'i, Nasbur-raje, 1/417-418.

*sa ruku'a od preko dvadeset ashaba Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem.*³⁵⁶

Hafiz Zejnuddin el-'Irāki, rhm, ističe: „*Znaj da se dižanje ruku u namazu prenosi od preko pedeset ashaba, radijallahu anhum, a od njih je i deset kojima je obećan Džennet.*“³⁵⁷

❧ DOBRO SE MORA ZASLUŽITI ❧

Imam Ibnul-Kajjim, rhm, rekao je: „*Kažu svi pametni ljudi: blagodat se ne postiže blagodatima, rahatluk se ne zasluđuje rahatlukom i onaj ko dadne prednost uživanjima proći će ga druga uživanja.*“³⁵⁸

❧ STRPI SE NA EZIJETU ❧

Šejhul-islam Ibn Tejmijje, rhm, kaže: „*Onaj od vjernika ko bude u zemlji u kojoj je slab, potlačen*³⁵⁹ *- neka radi po ajetima u kojima se naređuje sabur i nekažnjavanje onih koji uznemiravaju Allaha i Njegova Poslanika,*

³⁵⁶ *Ma'rifetus-suneni vel-āsār*, 2/416-417.

³⁵⁷ *Tekribul-esānid*, str. 18.

³⁵⁸ *Šifāul-'alil*, str. 250.

³⁵⁹ Tj. nema silu i izvršnu vlast.

sallallahu alejhi ve sellem, među onim kojima je data Knjiga³⁶⁰ i mušricima.³⁶¹

❧ O SUFIJI IBN ARABIJU ❧

Tekijjuddin el-Fasi, rhm, prenosi: „Čuo sam našeg *sahibiju hafīza kadiju Šihabuddina Ahmeda b. Aliju b. Hadžera eš-Šafi'ijja* kako kaže: 'Jednom prilikom desila se velika i žestoka rasprava između mene i jednog Ibn-Arabijevog ljubitelja o stanju Ibn-Arabija, dotle da sam rekao žestoke riječi o njemu radi njegovog pokvarenog i lošeg govora. To je tu osobu sa kojom sam raspravljao žestoko naljutilo. Počeo je da mi prijetiti da će me prijaviti sultanu/vladaru u Misru, ali za neku drugu stvar koja nema veze sa našom raspravom. Želio je da me pobijedi psihički. Rekao sam mu: 'Kakve veze ima sultan sa ovim!? Zašto ne bi prizvali Allahovo prokletstvo na onog koji od nas dvojice govori neistinu jer rijetko da su dvojica se međusobno prokleli, te da jedan među njima laže, a da ga nije nešto zadesilo.' Rekao je: 'Hajde, bismillah!' Rekao sam mu: 'Reci: O Allahu, ako je Ibn-Arabiji u zabludi, prokuni me Svojim prokletstvom!', pa je to rekao. Ja sam rekao: 'O Allahu, ako je Ibn-Arabiji bio na uputi,

³⁶⁰ Tj. kršćanima i židovima.

³⁶¹ *Eṣ-Šarimul-meslūl*, str. 221.

*prokuni me Svojim proklestvom!" Nakon toga smo se razišli. Poslije smo se sreli na jednom od odmarališta u Misru i to u noći punog mjeseca. U jednom trenutku nam reče uzrujan: 'Nešto krupno mi je prešlo preko noge! Pogledajte!' Mi smo pogledali, ali nismo ništa vidjeli. Zatim je on pokušao da pogleda, ali ništa nije vidio. Allah je dao da oslijepi.' Ovo je suština onoga što mi je ispričao hafiz Šihabuddin Ibn-Hadžer el-Askalani.*⁶⁶²

❧ ZAŠTO ŠIIJE NAPADAJU ASHABE ❧

Imam Muhammed b. Jusuf el-Firijābi, rhm, prenosi: „Pričao mi je čovjek od Kurejšija da je jedan od halifa priveo dvojicu šiija i zaprijetio im: *'Tako mi Allaha, ako mi ne kažete šta vas je navelo da omalovažavate Ebu Bekra i Omera, pogubiti ću vas!'*, pa su odbili da ga obavijeste. Tada je izveo jednog od njih dvojice, pa ga je udario sabljom po vratu. Zatim se okrenuo prema drugom i rekao: *'Tako mi Allaha, ako me ne obavjestiš, ideš odmah za svojim prijateljem!'* Šiija mu reče: *'Je li obećaješ da mi nećeš ništa uraditi ukoliko ti kažem ono što tražiš!?' – 'Da!'*, reče mu halifa. *'Nama je cilj da omalovažimo Vjerovjesnika, ali smo svjesni da nas ljudi neće u tome slijediti, radi toga*

³⁶² *Akidetu Ibn Arabi*, str. 75-76.

*smo se usmjerili na ova dva čovjeka, pa su nas ljudi u tome počeli slijediti' - reče mu ovaj šiija.*³⁶³

❧ SPAS JE U TOME... ❧

Sufjan es-Sevri, rhm, je rekao: „*Spas je u tome da ne voliš da budeš poznat!*“³⁶⁴

❧ NEĆE USPJETI ❧

Hafiz Šemsuddin ez-Zehebi, rhm, kaže: „*Neće uspjeti, tako mi Allaha, onaj ko je samohvaljiv i samodopadljiv!*“³⁶⁵

❧ NISU BILI IZVITOPERENI ❧

Od Ebu-Seleme b. Abdur-Rahmana, rhm, prenosi se da je rekao: „*Ashabi Resulullaha, sallallahu alejhi ve sellem, nisu bili izvitopereni niti umrtvljeni. Spominjali bi stihove na svojim sjelima i neke stvari iz džahilijjeta. Ali, kada bi jedan od njih bio iziritiran radi vjere, pocrvenile bi mu oči od srdžbe kao da je nenormalan.*“³⁶⁶

³⁶³ Lālekai, *Šerbu usūli 'iatikād*, 8/1544-1545.

³⁶⁴ Ebu Nu'ajm, *Hiljetul-evlija*, 7/13.

³⁶⁵ *Sijeru e'alāmin-nubela*, 4/190.

³⁶⁶ Buhari, *El-Edebul-mufred*, br. 555.

❧ OBAVEZA SVAKOG MUSLIMANA ❧

Jedan čovjek upitao imama Šafiju, rhm, o nekom šerijatskom propisu, pa mu je Šafija odgovorio na pitanje i kao dokaz naveo hadis Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, da je rekao tako i tako. Čovjek ga upita: „*A da li i ti, o Ebu Abdullah, isto tako kažeš kao što je došlo u hadisu?*“ Pa se Šafija, rhm, naljuti i reče mu: „*Je li ti misliš da sam ja mušrik!? Ili vidiš na meni crkveni pojas kojeg nosaju svećenici!? Ili misliš da sam možda izašao iz crkve!? Svakako! I ja tako kažem! I ja tako kažem! I ja tako kažem! To je obaveza svakog muslimana.*“³⁶⁷

³⁶⁷ Ebu Nu'ajm, *Hiljetul-evlija*, 9/106.

Index manje poznatih pojmova

ahiret	drugi, vječni svijet
ajet	Kur'an je sastavljen iz 114 sura/odlomaka, a svaka sura od određenog broja ajeta/citata; dakle, ajet je citat iz nekog kur'anskog odlomka
akida	vjerovanje, čvrsto ubjeđenje
alim	učenjak
Arš	Allahovo prijestolje koje se nalazi iznad sedmog neba, ujedno najveće i najuzvišenije Allahovo stvorenje; iznad Arša je Uzvišeni Allah, a ispod njega su sva ostala stvorenja
ashab	svaka osoba koja je srela Allahovog poslanika Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem, za vrijeme njegovog života, povjerovala u njega kao poslanika i umrla kao musliman.
b.	skraćenica od <i>ibn</i> , što na ar. jez. znači: sin/dijete, a piše se između dva imena, kao npr. Malik b. Enes, tj. Malik, sin Enesov
batil	netačno, neispravno, ništavno, loše
batinije	sekta koja se pripisuje šiitskom učenju i pokazuju ljubav prema <i>ehlul-bejtu</i> (Poslanikovoj, alejhis-selam, porodici), što koriste kao zastor

iza kojeg spletkare protiv islama i muslimana, dok u sebi taje idolopoklonička ubjeđenja i ideje

da'if	slabo, nevjerodostojno, neautentično
da'va	poziv u islam, misionarstvo
dova	molitva, molba, dozivanje
dunjaluk	prvi, prolazni svijet
džahil	neznalica, neuk, nedoučen
džahilijet	predislamski paganski period
Džehen-nem	mjesto vječne patnje nevjernika i privremene patnje grijешnih vjernika na drugom vječnom svijetu, nakon smrti i polaganja računa na Sudnjem danu
džehmije	sekta dobila naziv po Džehmu b. Safvanu, čovjeku koji je negirao Allahove attribute i svojstva, vjerovao da je Allah na svakom mjestu, smatrao da je vjera samo u srcu, da su Džennet i Džehennem prolazni i mnoge druge zablude koje je propagirao
dženaza	poseban namaz (molitva) koji se klanja (obavlja) muslimanu koji je umro/napustio ovaj svijet prije ukopa, kao vid dove Allahu da mu se smiluje i oprostí mu grijehe, a isti izraz

	koristi se i za sam čin ispraćaja mejjita/mrtvoga sve do njegovog ukopa na mezarje
Džennet	mjesto vječnog uživanja iskrenih vjernika na drugom svijetu, nakon smrti i polaganja računa na Sudnjem danu
džihad	borba na Allahovom putu
džizja	porez kojeg plaćaju nemuslimani (ehlu-kitabije) koji borave u islamskoj državi, a zauzvrat dobivaju zaštitu i sigurnost od muslimana
edeb	moral, dobroćudnost, kultura, bonton
ehlu sunne vel-džemā'a	sljedbenici sunneta Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i onoga na čemu su bili jednoglasni njegovi ashabi, radijallahu anhum
evlija	odabrani rob, pobožnjak, onaj koga je Allah uzeo pod svoje okrilje i zaštitu
farz	obaveza, stroga naredba
fekih	učenjaka, onaj koji razumije vjeru i vjerske propise
fetva	šerijatsko-pravno rješenje/izlaz na postavljeno pitanje o određenom propisu
fitna	smutnja, iskušenje

gibet	ogovaranje, spominjanje muslimana po lošem u njegovom odsustvu
hadis	izreke, riječi, postupci, savjeti Allahovog poslanika Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem
hajr	dobro
halaliti	oprostiti, preći preko pogreške, odreći se prava
halifa	nasljednik Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, u vlasti, vladar svih muslimana u islamskoj državi
halka	kružok – skupina učenika koja se okupi oko učitelja u obliku kruga radi podučavanja
hanefija	pripadnik/sljedbenik hanefiskog mezheba
haram	ono što je strogo zabranjeno, grijeh prema Allahu
haridžije	sekta koja se pojavila nakon smrti Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, a koja propagira mnoge zablude poput pobune protiv muslimanskih vladara, proglašavanje muslimana nevjernicima (neutemeljeni tekfir), ubjeđenje da će onaj ko se ne pokaje za velike grijehе biti vječno u džehennemskoj vatri itd.
hatma	proučiti/pročitati cijeli Kur'an, od početka do kraja

hurije	džennetske žene
ibādet	sveobuhvatni termin za sve što Allah voli i čime je zadovoljan, od riječi i dijela, javnih i tajnih
idžtihād	ulaganje truda i napora da bi se došlo do šerijatskog propisa vraćajući se na šerijatske tekstove i argumente
imam	predvodnik, uglednik, onaj za kojim se drugi povode; najčešće se koristi za velike i poznate islamske učenjake koji su opće prihvaćeni kao autoriteti
iman	vjerovanje, ubjeđenje, potvrđivanje
ismā'ilije	jedna od najvećih šiitskih/rafidijskih sekti; identične ideologije poput dvanaestoimamaca, osim što između njih postoji razilaženje u vezi redoslijeda nekih imama koje svetkuju
inšallah	ako Allah da, ako Allah odredi
'itikāf	boravak u mesdžidu sa ciljem činjenja ibadeta; najčešće biva u zadnjoj trećini mjeseca ramazana, a dozvoljeno je boraviti i u drugim vremenima
izar	donji ogrtač kojeg su koristili Arapi.
kabur	mezar, grob, mjesto ukopa umrlog

kadija	sudija u šerijatskoj/islamskoj državi
kerāmet	nadnaravna pojava kao počast od Allaha pokornom i bogobožnom robu/vjerniku
keramiti	batinijska šiitska ismailitska sekta; dobila ime po osnivaču Hamdanu b. Eš'asu, poznatijem po nadimku Karmut; krajem 3. hidžretskog stoljeća oformili državu u istočnoj Arabiji čiji je glavni cilj bio pobuna protiv hilafeta i nanošenje zla muslimanima, dotle da su hadžije uzeli za posebnu metu, 317. h. god. napali su Mekku, nakratko je osvojili, pobili hiljade hadžija, probili vrata Ka'be, skinuli njen prekrivač, ukrali Crni kamen i odnijeli ga sa sobom (vraćen je tek nakon 22 godine), te oskrnavili izvor Zem-zem bacajući u njega tijela ubijenih hadžija; keramiti su poznati po mnogim ubjeđenjima i ideologijama suprotnim čistom islamskom vjerovanju
Kurejšija	pripadnik plemena Kurejš koje važi za jedno od najpoznatijih i najuglednijih plemena na Arapskom poluotoku, a istom je pripadao i poslanik Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem
mejjit	mrtvac, onaj ko je preselio na ahiret
menhedž	usmjerenje u razumijevanju i ispovijedanju vjere

mesdžid	džamija, mjesto gdje muslimani obavljaju redovnu dnevnu grupnu molitvu-namaz
mezheb	pravna škola u islamu, što podrazumijeva način razumijevanja fikhskih propisa i metodologiju izvlačenja istih iz šerijatskih argumenata; najpoznatija su četiri mezheba: hanefijski, malikijski, šafijski i hanbelijski; a termin mezheb koristi se također i za ideološka usmjerenja, pa se kaže npr. mezheb haridžija, tj. njihova ideologija
miskin	siromah, jadnik, fukara
mudžahid	borac na Allahovom putu
muftija	onaj koji izdaje fetve/šerijatsko-pravne decizije, daje šerijatska rješenja i mišljenja na novo-nastala pitanja, pojašnjava šerijatski stav o propisima o kojima biva upitan
muhadžir	onaj ko učini hidžru (preseljenje iz nevjerničke zemlje u islamsku ili iz zemlje u kojoj ne može ispovijedati islam u zemlju u kojoj može)
mu'min	pravi, iskreni vjernik
munafik	licemjer, dvoličnjak
murdžije	sektu nastala kao proizvod haridžija; smatraju da grijesi ne štete vjerovanju, da je čovjek

	potpuni vjernik ukoliko vjeruje u srcu iako ne potvrđuje vjerovanje djelima u praksi; smatraju da iman ne raste činjenjem dobrih djela i ne smanjuje se činjenjem grijeha
mushaf	knjiga u kojoj je zapisan Kur'an
mušrik	monogobožac, onaj koji čini djela širka
mutevatir predaja	predaja najvećeg stepena vjerodostojnosti; opće prihvaćena i rasprostranjena; prenosi je u svakoj generaciji veliki broj prenosilaca
mu'tezile	sekta nastala krajem 1. hidžretskog stoljeća; ekstremni su racionalisti, daju prednost razumu nad šerijatskim tekstovima, negiraju Allahova svojstva, vjeruju da je Kur'an stvoren, a ne Allahov govor koji je svojstvo od Njegovih svojstava i nije stvoren – kao što smatraju muslimani, smatraju da će veliki grijешnici biti vječno u Vatri itd.
mestve	čarape/pape koje prekrivaju cijela stopala do članaka; najčešće se prave od kože
nikab	pokrivanje lica kod strane žene
novotarija	riječ, djelo i ubjeđenje koje nije utemeljeno na šerijatskim argumenitima a pripisano je lažno islamskom učenju

nusajrije/ alevije	šiitska/rafidijska sekta koja smatra plemenitog ashaba Aliju b. Ebi Taliba, radijallahu anhu, božanstvom i obožava ga mimo Allaha
radijallahu anhu	dova koja se upućuje Allahu nakon spomena nekoga od ashaba, a znači: Allah bio njime zadovoljan; ili se kaže: <i>anba</i> – njome zdavoljan; ili <i>anbuma</i> – njima dvojicom; ili <i>anbum</i> – njima.
rahmet	milost
rh.	skraćenica od <i>rahmetullahi alejbi</i> , što na ar. jez. znači: Allah mu se smilovao, neka je na njega Allahov rahmet i sl.
rivajet	predanje, predaja, hadis
ruk	temelj, osnova, oslonac
sabur	strpljenje
sahibija	prijatelj
sahih	ispravno, vjerodostojno, autentično
sallallahu alejhi ve sellem	dova koja se upućuje Allahu nakon spomena imena Njegovog poslanika Muhammeda, a znači: Allah ga spomenuo po dobru u uzvišenom skupu odabranih meleka i spustio na njega Svoj spas i mir od svega što mu ne dolikuje

selef	prve tri odabrane generacije muslimana (ashabi, tabi'ini i tabi'i tabi'ini); a istovjetno se njima pripisuju i svi oni koji doslijedno slijede njihovo razmišljanje vjere koje su oni preuzeli od Resulullaha, sallallahu alejhi ve sellem
sunnet	sve ono što je preneseno od Poslanikovih, sallallahu alejhi ve sellem, riječi, dijela, prećutnih odobravanja i moralnih i fizičkih osobina
Šām	ili <i>Levant</i> , naziv za predio koji se proteže uz obale istočnog Mediterana, a na kojem se danas nalaze Palestina, Sirija, Libanon i Jordan, ali obuhvata i pogranične dijelove Turske, Iraka i Saudijske Arabije i otprilike se podudara sa pojmom Bliski istok; u govoru islamskih učenjaka i historičara najčešće se njime podrazumijevaju Kuds i Damask.
šejh	učenjak, učitelj, alim
selamet	spas, blagostanje
šerijat	islamski vjerezakon
šerijatsko znanje	znanje o Allahu, poslaniku Muhammedu, sallallahu alejhi ve sellem, i vjeri islamu
šiije/	pokret kojem se pripisuje svako ko daje prednost plemenitom ashabu Aliji b. Ebi

rafidije	Talibu, radijallahu anhu, u redosljedu hilafeta nad Ebu Bekrom, Omerom i Osmanom, radijallahu anhum, i smatra da vjernici iz <i>ehlul-bejta</i> (Poslanikove, alejhis-selam, poredice) jedini imaju pravo na hilafet, te se odriču svih drugih halifa i smatraju njihovu vladavinu lažnom i ništavnom; po njihovom vjerovanju izrazita većina ahaba se odmetnula od islama nakon smrti Resulullaha, sallallahu alejhi ve sellem; a pored navedenog poznati su po mnogim idejama i ubjeđenjima karakterističnim za predislamske vatropoklonike
širk	idolatrija, mnogoboštvo, pripisivanje Allahu druga, pripisivanje onoga što je svojstveno samo Allahu nekom/nečem drugom od Njegovih stvorenja
tabi'in	osoba koja je srela nekog od ashaba Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i umrla kao msuliman
tekbir	izgovaranje riječi <i>Allahu ekber/ Allah je najveći</i>
tekfir	proglasiti muslimana nevjernikom
tevaf	obliazak oko Ka'be kao vid ibadeta Allahu
tevhid	monoteizam, jednobošтво, ispovijedanje jednoće Uzvišenom Allahu u svemu što je od Njegovih posebnosti

ummet	skupina, grupacija; najčešće se koristi za pripadnike islama – sljedbenike Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem
zalim	nepravednik, zulumćar
zinaluk	blud, nemoral
zindik	heretik, licemjer, onaj koji javno ispolji licemjerstvo i mržnju prema islamu, a tvrdi za sebe da je musliman
zulum	nepravda

